

noget, en masse ordførere her synes er enormt godt og absolut ikke trænger til nogen ændring, det, at vi kan komme i en situation, hvor den førstfødte pige i kongefamilien bliver sat til side for den næstfødte dreng.

Er det et udtryk for demokrati, er det et udtryk for den ligeberettigelse, som folk her i salen ønsker, eller er det lige præcis et eksempel på, at der er ting, som vi bør se på ud fra en almindelig, demokratisk ligestillingsmæssig opfattelse, men som man altså desværre ikke ønsker at bidrage til?

Hermed sluttede forhandlingen.

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Som tidligere meddelt vil afstemningen om det fremsatte forslag til vedtagelse blive foretaget i mødet tirsdag den 8. maj 2001.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Forhandling om redegørelse nr. R 16: Indenrigsministerens Landdistriktsredegørelse 2001.

(Redegørelsen anmeldt 27/4 2001. Redegørelsen givet 27/4 2001. Meddelelse om forhandling 27/4 2001).

Sammen med denne sag foretoges:

6) Forespørgsel nr. F 68:

Forespørgsel til indenrigsministeren:

»Hvad kan ministeren oplyse om regeringens initiativer til at styrke grundlaget for en varig bosætning i landsbyer og landdistrikter?«

Af Ole M. Nielsen (KRF), Børge Klit Johansen (KRF), Jann Sjursen (KRF) og Tove Videbæk (KRF).

(Forespørgslen anmeldt 27/4 2001. Fremme af forespørgslen vedtaget 2/5 2001).

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Jeg gør opmærksom på, at afstemning om eventuelle forslag til vedtagelse vil blive udsat til tirsdag den 8. maj 2001.

Begrundelse

Ole M. Nielsen (KRF):

Da jeg stillede denne forespørgsel til indenrigsministeren, det var sidste torsdag, var det sidste frist for at knytte en forespørgsel til den beretning, som var averteret, landdistriktsredegørelsen. Og da vi ikke havde set beretningen på det tidspunkt, syntes jeg ikke, jeg ville gå glip af muligheden for at stille et konstruktivt forslag til vedtagelse for at rette op på nogle af de dårligheder, som måtte være i regeringens beretning.

Jeg må konstatere, at da jeg fik beretningen, der var den faktisk bedre, end man kunne frygte. Det er jo positivt at kunne sige det til regeringen; det vil jeg gerne sige. Den er ikke så ringe, som vi siger i Vendsyssel.

Principielt har regeringen stor forståelse for landdistrikternes vanskelige situation og for bosætningen, det er jo især det, vi har spurgt til, og i praksis har regeringen da også mange gode ting i gang, støtte til forskellige puljer og initiativer.

Alligevel må vi konstatere, at befolkningstallet falder, og at indkomstudviklingen ikke kan følge med. Det med befolkningstallets fald kan vi komme tilbage til, for det er ikke så entydigt i beretningen, som jeg tror det er i virkeligheden, men det har lidt med statistik at gøre.

Men selv om regeringen overordnet og også indenrigsministeren i særdeleshed har stor forståelse, så kniber det alligevel i praksis. Det gælder især inden for andre områder end indenrigsministerens, og derfor kan man heller ikke foreslå en vedtagelse om de værste fejl her i dag, så det vil vi ikke prøve på.

Men nogle af de hindringer, der er for en mere positiv udvikling i landdistrikterne, ligger især inden for miljø- og planlovgivningen, hvor en række af partier – og jeg er ikke altid iblandt dem, for jeg er ikke enig i det hele – har fremsat forslag, og de fleste af dem som sagt rigtig gode, om en lidt mere åben holdning og lidt mere forståelse for, at man kan udvide aktiviteterne. Men der er desværre gået forstokkede ideologiske standpunkter i den sag i miljø- og plankredsen her i Folketinget, må vi sige.

En lidt mere moderne opfattelse kunne afhjælpe det problem, som forespørgslen handler om, altså netop bosætning, og vi glæder os så selvfølgelig til at høre, hvad ministeren nu har at berette, som jeg håber er et supplement, også til det, der står i redegørelsen.

Besvarelse

Indenrigsministeren (Karen Jespersen):

Regeringen betragter det som en stor udfordring at arbejde for bevarelsen og styrkelsen af Danmark som et helt samfund. Det hele samfund er en vigtig faktor i velfærdssamfundet og et væsentligt gode ved at leve her i landet.

Det er regeringens målsætning, at alle områder i landet, herunder landdistrikterne, er attraktive områder for udvikling og bosætning, sådan at der kan opnås en geografisk spredning af befolkningen og af økonomiske aktiviteter.

Bevarelsen og udbygningen af Danmark som et helt samfund sker imidlertid ikke af sig selv. Regeringen har derfor meget opmærksomhed på, at der skal ske en udvikling og handling på mange planer.

Regeringens økonomiske politik sigter mod en afbalanceret og holdbar vækst i den samlede økonomi, hvilket erfaringerne har vist kommer såvel land- som byområderne til gode.

Det kan således konstateres, at den økonomiske udvikling har været positiv i både land- og bykommuner målt på ledighed, beskæftigelse, efter bopæl og udskrivningsgrundlag. Den gennemsnitlige ledighed for henholdsvis land- og bykommuner var i december 2000 nede på 5,4 pct. og 5,3 pct.

De seneste tal for beskæftigelsen og udskrivningsgrundlaget indikerer dog, at bykommunerne muligvis er begyndt at løbe fra landkommunerne. Om det er en tendens, der fortsætter efter 1999, er det imidlertid endnu for tidligt at sige noget om, men det er klart, at det er noget, der skal følges med meget stor opmærksomhed.

Udviklingen i beskæftigelsen målt efter arbejdssted, både i landkommuner og bykommuner, har været positiv, idet bykommunerne dog har været i front.

I perioden fra 1994 til 1999 har landkommunerne og bykommunerne således haft en stigning i beskæftigelsen på henholdsvis 3,4 pct. og 6,6 pct., men altså en stigning over hele linjen. Denne udvikling dækker bl.a. over væsentlige ændringer i erhvervsstrukturen, bl.a. i landbruget, der i dag beskæftiger færre mennesker end tidligere som følge af strukturtilpasninger i landbruget.

For et par måneder siden fremlagde regeringen sin regionalpolitiske redegørelse, hvori der bl.a. gøres rede for, hvordan gennemførte lovgivningsmæssige og administrative tiltag påvirker den økonomiske og beskæftigelsesmæssige

udvikling i de danske regioner, samt hvilke initiativer der vil kunne medvirke til at rette op på en eventuel skæv udvikling.

Det er regeringens holdning, at hensynet til de regionale konsekvenser bør indgå med betydelig vægt ved beslutninger om nye statslige initiativer. Det er ikke mindst relevant, når de gennemførte initiativer kan have konsekvenser i forhold til udsatte områder.

Derfor indgår det også i den regionalpolitiske redegørelse, at regeringen vil gennemføre initiativer, der skal sikre, at regionale hensyn på mere systematisk vis inddrages i beslutningsgrundlaget for større initiativer, både når det gælder lovgivningen og administrationen, for derigennem at styrke koordineringen af hensyn i forhold til bl.a. effektivitet og faglighed og i forhold til regioner og regionalpolitikken generelt.

Selv om der ikke nødvendigvis kan sættes lighedstegn mellem hensynet til landdistrikterne og regionale hensyn, vil der ofte være et vist sammenfald. F.eks. er nogle regioner, som er præget af en svag økonomisk udvikling, også landdistriktsprægede områder. Endvidere kan nævnes, at regeringen i den kommunale økonomi har fokus på det kommunale tilskuds- og udligningssystem, herunder dets virkninger i forhold til udsatte områder, og det vurderes for tiden, om der er grundlag for ændringer.

Med Landdistriktsredegørelsen for år 2001 sætter regeringen fokus på landdistrikternes vilkår og sammenhæng til det øvrige samfund. Det fremgår bl.a. af redegørelsen, at det er regeringens målsætning, at affolkningen af landdistrikterne skal have særlig opmærksomhed og så vidt muligt skal imødegås. Der skal tværtimod skabes levedygtige landdistrikter med en varieret, sammensat og voksende befolkning, samtidig med at kvaliteterne, som gør det tiltrækkende at bosætte sig og færdes på landet, bevares.

Regeringen vil derfor i det kommende år ikke mindst rette opmærksomhed mod befolkningsudviklingen i landdistrikterne ved at understøtte initiativer vedrørende bosætning og offentlig og privat service i landdistrikterne. I den forbindelse er det positivt at konstatere, at der er betydeligt potentiale for nye bosættere på landet, hvilket fremgår af en undersøgelse fra Miljø- og Energiministeriet. Interviewundersøgelsen omkring bosætning i landdistrikterne er foretaget af Vilstrup Research og viser, at 16 pct. af byboerne enten har planer om eller ønsker om at bo på landet.

For regeringen er det vigtigt, at dette potentiale udnyttes. Regeringen fremlægger derfor i Landdistriktsredegørelsen en række initiativer, der har fokus på at skabe en positiv befolkningsudvikling i landdistrikterne. Et af initiativerne er By- og Boligministeriets initiativ, Den bæredygtige landsby, hvor der fokuseres på at få landsbyerne til at fremstå som attraktive bosætningsmuligheder. Der er således i den såkaldte bypulje afsat 5 mio. kr. til nye initiativer til udvikling af landsbyen.

By- og boligministeren vil endvidere i efteråret 2001 afholde en konference, hvor erfaringerne fra succesfulde udviklingsprojekter, der viser nye veje til udvikling og fastholdelse af kvaliteter i landsbyer og mindre byer i landdistrikterne, vil blive præsenteret.

Regeringen er endvidere meget opmærksom på betydningen af de rekreative og landskabelige værdier på landet. Værdier som plads, frisk luft, natur og rolige omgivelser har stor betydning for bosætning i landdistrikterne. Regeringen vil derfor i det kommende år sætte fokus på, hvorledes landdistrikternes særlige rekreative og landskabelige værdier bevares og gøres mere tilgængelige.

Der ligger i denne sammenhæng en stor udfordring i at sikre den fremtidige landbrugsproduktion, at den foregår på et bæredygtigt grundlag, og at der tages hensyn til de værdier, som befolkningen sætter højt. Helt konkret kan det nævnes, at regeringen i de tilfælde, hvor dele af landbrugsproduktionen har antaget industrimæssig karakter, vil vurdere behovet for ændring af planlovgivningen.

Regeringen anser det for vigtigt at understøtte den lokale indsats for at skabe udvikling og liv i landdistrikterne. I landsbyerne er der ofte tradition for at tage ansvaret for fælles anliggender, og mange vil gerne yde en indsats for at gøre landsbyen til rammen for et godt liv, der kan være et reelt alternativ til de større byer.

For at understøtte denne lokale indsats er Landdistriktpuljen videreført med årlig 22 mio. kr. mod hidtil 17 mio. kr. pr. år. Den offentlige og private service i landdistrikterne har stor betydning for levevilkårene og bosætningen på landet. Regeringen anser det derfor for vigtigt, at der opretholdes en god lokal service i landdistrikterne, men vi må samtidig også konstatere, at den teknologiske udvikling og kravene til kvaliteten af de offentlige og privat ydelser en gang imellem trækker i en retning af større enheder og centralisering. Det vigtigste i denne

forbindelse er dog, at disse hensyn afvejes med hensynet til, at der fortsat opretholdes en god service i landdistrikterne.

Regeringen vil fortsat fokusere på at afhjælpe de problemstillinger. Bl.a. vil der som allerede nævnt som opfølgning på den regionalpolitiske redegørelse blive igangsat et arbejde omkring vurderingen af konsekvenserne i forhold til tilgængelighed. Formålet er at udvikle metoder for overordnet vurdering af tilgængelighed af servicetilbudene i forbindelse med konsekvensvurderingerne af statslige initiativer.

Et vigtigt område for bosætning og levevilkårene i landdistrikterne er skolen. Skolen er i mange lokalsamfund, herunder særligt i de tyndt befolkede områder, det centrale omdrejningspunkt som ramme for børnenes skolegang og de voksnes fritidsundervisning, som arbejdsplads og som ramme for det lokale kulturelle liv. Regeringen finder derfor, at det er af overordentlig stor betydning, at de små skoler i landområderne bevares.

Undervisningsministeriet har i samarbejde med Kommunernes Landsforening og Socialministeriet i begyndelsen af dette år etableret et forsøgs- og udviklingsprogram vedrørende sikring af små skoler og dagtilbud i landdistrikterne. Det overordnede formål med forsøgs- og udviklingsprogrammet er at sikre bevarelsen af små skoler på landet samt at fremme gode pædagogiske tilbud for mindre børn i landdistrikterne. Udviklingsprogrammet løber frem til august 2006, og inden denne dato vil der blive taget stilling til eventuelle lovændringer, som kan give mulighed for en formalisering af forsøgene.

Undervisningsministeriet har ved fastlæggelsen af præmisserne for godkendelse af forsøgene lagt stor vægt på, at det sikres, at kvaliteten af undervisningstilbudene på de små skoler ligger på højde med alle andre skoler.

En helt konkret måde, hvorpå befolkningen på landet kan øges, er via den nye integrationslov, der betyder, at landdistrikterne og kommunerne fremover kan forvente at få en befolkningstilgang som følge af, at de modtager flere indvandrere og efterkommere fra tredjelande. Aktuelt udgør indvandrere og efterkommere fra tredjelande 5,5 pct. af befolkningen i Danmark.

En stor del af disse er koncentreret i bykommunerne. I landkommunerne er der således i dag kun 150 indvandrere og efterkommere pr. 10.000 indbyggere, mens bykommunerne i hovedstadsregionen har 895 indvandrere og efter-

kommere pr. 10.000 indbyggere. Der er således basis for, at en større andel af indvandrere og efterkommere fra tredjelande integreres i landkommunerne og landdistrikterne. Regeringen finder det således vigtigt at understøtte landkommunerne og landdistrikterne i deres integrationsindsats.

Der er derfor fra i år etableret en tilskudsordning på 40 mio. kr. til styrkelse af bl.a. landkommunernes mulighed for at medvirke til løsning af boligsociale opgaver, herunder bl.a. modtagelse og integration af flygtninge. Indenrigsministeriet vil endvidere igangsætte et forskningsprojekt omkring integration af flygtninge i landkommuner og mindre kommuner. Projektet skal bl.a. undersøge, hvilke særlige behov der gør sig gældende i de små kommuner i landdistrikterne med henblik på at identificere de forhold, der vil være fremmede for en vellykket integration.

Hvad angår forskning, skal det også nævnes, at Indenrigsministeriet planlægger at igangsætte et forskningsprojekt omkring foreningslivet i landdistrikterne. Projektet forventes at kunne fremlægge forslag til, hvordan der kan ske en understøttelse af civilsamfundets dynamik, der bl.a. kan medvirke til, at civilsamfundet og foreninger påtager sig uløste opgaver i landdistrikterne.

Regeringen har endvidere støttet etablering af Center for Forskning og Udvikling i Landdistrikterne. Centrets formål vil være at fremme en bæredygtig udvikling i landdistrikterne med fokus på befolkningens levevilkår og den erhvervsmæssige udvikling. Dette skal ske gennem en kombination af forskning, udvikling og formidling i et tæt sammenspil med brugerne og relevante aktører på området.

Det er imidlertid ikke kun regeringens indsats og indsatsen fra centralt hold, der er vigtig, når det drejer sig om at fremme udviklingen i landdistrikterne. Kommunerne og amterne har også et stort medansvar, da de står for hovedparten af den offentlige service og planlægning af de fysiske rammer på landet.

For at understrege dette ansvar over for kommunerne og amtskommunerne udsendte indenrigsministeren samt formændene for henholdsvis Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen i april 1998 en opfordring til de enkelte kommuner og amtskommuner om at udforme en politik for landdistrikterne.

Det blev i brevet anført, at man senere ville igangsætte en evaluering af indholdet og omfanget af kommunernes og amtskommunernes

landdistriktspolitik. Indenrigsministeriet har netop foretaget en sådan evaluering med ekspertkonsulentbistand. Det fremgår af evalueringen, at et stigende antal kommuner gennem de senere år har udformet en særskilt skriftlig politik for landdistrikterne. Der er i dag 43 kommuner, hvoraf en del kan fremstå som eksempelkommuner med hensyn til ambitionsniveau for indhold og proces. Det fremgår af evalueringen, at opfordringen i 1998 fra indenrigsministeren og de kommunale foreningers formænd har været en igangsætter for mange kommuner.

43 kommuner er et pænt antal, men det er dog samtidig kun omkring en sjettedel af landets kommuner. Det fremgår da også af undersøgelsen, at et større antal kommuner forventes at udforme en politik senest i år 2003. Således forventes ca. 120 kommuner til den tid at have udformet en landdistriktspolitik. Men det er stadig væk ikke nok. Det må være en opgave for alle kommuner at have en sådan politik.

På den baggrund kan man sige, at der ser ud til at være et behov for en øget vejledning af kommuner og amtskommuner om, hvordan man kan udforme og implementere en landdistriktspolitik. Regeringen overvejer derfor at udarbejde en sådan vejledning på området. Endvidere vil det blive undersøgt, om det vil være en god idé, at tilskud fra ministeriernes landdistriktrettede puljer bruges til at hjælpe kommuner med at udarbejde sådan en politik.

Til slut vil jeg blot sige, at regeringen mener, det er overordentlig vigtigt, at der sker en bevarelse og styrkelse af Danmark som et helt samfund. Det er derfor, vi i landdistriktsredegørelsen har fremlagt initiativer inden for en række fokusområder, som vil kunne bidrage til en fortsat positiv udvikling i landdistrikterne, herunder en styrkelse af grundlaget for en varig bosætning i landsbyer og landdistrikter. Men det er vigtigt at understrege, at der er tale om et fælles ansvar for Folketing, regering samt de enkelte lokalsamfund, kommuner og amtskommuner. Alle har et ansvar for at fremme udviklingen i landdistrikterne.

Forhandling

Ole M. Nielsen (KRF):

Jeg vil gerne sige tak for besvarelsen. Og det er jo korrekt, at regeringen har mange ting i gang. Man må jo sige, at vi lever i et samfund, hvor vi har pincetten fremme, når vi sådan skal finde ud

af, hvordan vi håndterer og justerer de små ting, der skal løses. Det tror jeg da kendetegner et veludviklet, højtudviklet samfund, hvor man tager hånd om de mindste enheder både geografisk og menneskeligt.

Alligevel er der jo så – men det kommer jeg tilbage til – nogle ideologiske blokeringer, som måske hindrer det, man allerlettest havde kunnet fremme udviklingen ved. Det var det, jeg var lidt inde på i min begrundelse ved starten.

Men tak for besvarelsen. Jeg synes, det er utrolig positivt, at regeringen fokuserer på landdistrikterne og også ønsker at udvikle dem og bevare dem som selv bærende og også bæredygtige områder af det danske samfund, og det pointeres, at Danmark skal være et helt samfund, hvor alle har et fælles ansvar for at nå det mål.

Det synes jeg er flot, og det er også fint nok at fokusere på at fremme det frivillige Danmark, eller hvad man nu skal kalde det, altså foreningslivet. Man kan nok synes, når man er så gammeldags som mig, at forskning i foreningernes muligheder – o.k., det kan de vel selv finde ud af derude. Men det er ikke sikkert, at de kan det. Det er nok muligt, at der skal skubbes til det, og det er vel også en af de ting, som det nye forskningscenter i forbindelse med Syddansk Universitet har til formål, tror jeg.

Det fremgår jo også af en eller anden statistik eller af en undersøgelse, en Vilstrup-undersøgelse, at 500.000-600.000 byboer i virkeligheden ønsker at bo på landet. Det kan vi i øvrigt godt forstå, os, der bor der. Især da, når man tænker på dem, der bor der i forvejen, så må det jo være meget attraktivt.

Men man skal have råd til det. For selv om ejendomme og huse er billige, er der nogle priser at betale, som man selvfølgelig skal holde op mod de herligheder, der er ved det. Og det er dér, vi altså har en opgave politisk ved at prøve at fremme den udvikling.

Jeg vil gerne sige tak for det element i redegørelsen, som omhandler, skal vi kalde det, et forsøg på at definere, hvad der er landdistrikter, landkommuner, udkantkommuner osv. Det har jeg brokket mig over i et par år, at man ikke helt havde styr på. Så det synes jeg er et godt tiltag, et godt forsøg.

Jeg tror nu nok så, at der mangler et stykke vej, til man også har fået statistikkerne til at registrere på den måde. Og det kan jeg slet ikke undre mig over, det er helt naturligt. Det er utrolig svært at få tingene delt op, sådan at de udtryk-

ker de forhold, som vi hver især ønsker afklaret. Men det er der også nu udtrykt en god vilje til.

Når jeg så er ved det positive, vil jeg også sige, at jeg synes, at det er flot, at man fra regeringens side har forståelse for og satser på, at IT-udviklingen er rigtig vigtig, utrolig vigtig i udkantområderne og også på de danske småøer for lige at tage dem med i den sang her om noget, der interesserer os. Det gør jo nutidens teknologi. Den giver netop muligheden for hjemmearbejdspladser, for at vi ikke skal transportere os langt. Det er betydelig lettere at transportere nogle smådata med svag strøm i nogle tråde, men muligheden skal bare være til stede. Og derfor er det jo utrolig vigtigt, at man satser på det her, og det er regeringen godt i gang med at leve op til. Det er jeg også rigtig godt tilfreds med.

Så til det negative. Og det er jo det, som ligger lidt uden for den her ministers område, det ved jeg godt. Men en af de allerletteste måder at få gang i nogle ting på var måske at åbne lidt op i miljøplanlovgivningen, have lidt mere forståelse for de muligheder, det giver ved at give lidt mere frihed.

Det er jo bestemt ikke, fordi jeg synes, at vi skal have lov til alt muligt, og at vi skal svine hele vores samfund til med grimme bygninger og forurening, og jeg ved ikke hvad. Men der er altså virkelig nogle muligheder i forbindelse med eksisterende bygninger og landbrug, også i tilslutning til de eksisterende landsbyer, for at lave en erhvervsudvikling og en bosætning, hvis man er lidt mere åben.

Vi er også en gruppe af partier, der har fremsat beslutningsforslag om mulighederne for skiltning, sådan at folk kan finde frem til de mindre virksomheder, som ligger i landdistrikterne. Det kommer til behandling om et par uger. Og det er også en af de ting, som virkelig kan være med til at løsne op og være med til at ændre den negative trend, der jo naturligt er, i erhvervsudviklingen og i bosætningen, når et så fundamentalt og arbejdskrævende erhverv som landbruget er i stærk tilbagegang, hvad angår antallet af beskæftigede, også når vi tænker på de mange små håndværkere og handlende, som var i et samfund for 30-40-50 år siden, hvor familierne jo også var mere børnerige. Der skal virkelig nogle stærke kræfter til for at få vendt den negative tendens, der er.

Men også kommunerne og amtskommunerne svigter i forhold til det her. Mange steder kniber det vældigt med at få udformet og implemen-

teret en landdistriktspolitik. Vi må også hjælpe hinanden med at klemme på med det over for dem, så de ser nødvendigheden og vigtigheden i det.

Så er der byfornyelse. Der er det også, som om landdistrikterne får forholdsvis lidt fornøjelse af de puljer, der er afsat til den slags ting, men det er igen ikke et problem, man måske kan gøre så meget ved her, fordi det er et spørgsmål om medfinansiering fra kommunernes side til at udnytte de puljer. Derimod var støtte til nye boligformer måske noget, vi kunne gøre noget ved.

Det fremgår også af redegørelsen, at man fra regeringens side interesserer sig for fremtidens landsbyhus, nye typer andelsboliger, nye former for finansiering, nye materialer i boligen, f.eks. økologisk byggeri – det var da en rigtig positiv ting at arbejde med – og også finansiering. Finansiering er nemlig et problem, fordi kreditforøningerne jo driver forretning på kapitalistiske vilkår, og de erkender, at der er en risiko ved at finansiere højt og stort i et specielt hus, der ligger i en speciel egn, for at sige det sådan. Så der kunne vi godt have brug for at finde en finansieringsform, en finansieringsstøtte, som kunne fremme investeringer, ikke kun i boligbyggeri, men også i institutions- og erhvervsbyggeri i landdistrikterne.

Nye boligformer synes vi bestemt ville være en af tingene.

Så er der også sådan en flot sætning i redegørelsen, der hedder, at i landdistrikterne skal indgås strategiske samarbejder for at tilvejebringe de bedst mulige udviklingsmuligheder for virksomhederne. Vi får ikke rigtig nogen forklaring på, hvad der egentlig menes med det. Det er jo en flot sætning. Jeg ved ikke helt, hvad det er, regeringen vil på det område, men det er bestemt noget, som er værd at arbejde med. Til den ende hører jo, hvis man skal have erhvervsudvikling og have nye virksomheder ud, også, at infrastrukturen fungerer. Og det, jeg tænker på, er ikke vejene og IT, det har vi været inde på, men at posten kommer ud og bliver ved at komme ud 6 dage om ugen, og at man også kan få ekspederet sine indbetalinger, og hvad man i øvrigt skal bruge postvæsenet til.

Vi er så lykkelige over endnu at have et landpostsystem. Det er utrolig vigtigt for de enkeltliggende boliger rundt omkring i landdistrikterne, at man har det. Jeg nyder selv fornøjelsen af at bo et sted, hvor vi har en landpost. Vi lægger bare vores ting på bryggersbordet, så bliver det klaret. Det er virkelig en rigtig flot service. Jeg

tror ikke, at den findes i ret mange lande. Men det er også utrolig vigtigt, at vi kan blive ved at opretholde den. Det er noget at det, der får tingene til at hænge sammen.

Så er der selvfølgelig uddannelse og skoler, som også ministeren var inde på.

Vi kan ikke for meget støtte bevarelsen af små skoler eller deres videreførelse i privat regi, hvis ikke det kan lade sig gøre i offentligt regi. Det er utrolig vigtigt, at man opretholder små skoler i landdistrikterne og landsbyerne. Noget af det, der får det til at hænge sammen, er, at der stadig væk er noget at samles om, hvor børnene kan komme og føle, at de ikke skal flyttes langt hjemmefra, når de skal til at gå i skole. Et af de steder, hvor foreningslivet historisk set har blomstret, er jo omkring skolerne. Det er også det, at der for billige penge måske er nogle offentlige lokaler, som man kan bruge til ting og sager.

Der er mange ting at tage fat på, og den lampe, der lyser her, får snart farven rød, så jeg vil stoppe og håber, at vi får en rigtig god debat. Jeg skal også lige have tid til at oplæse et forslag til vedtagelse, som jeg fremsætter på vegne af S, V, K, SF, DF, Enhedslisten og Kristeligt Folkeparti. Jeg kan sige, at det eneste parti, der ikke er med her, er CD, og jeg formoder, at det er, fordi jeg ikke har haft kontakt med CD's ordfører endnu. Men det kan CD selv få lov til at tilkendegive.

Men det er altså samtlige partier, der står bag forslaget til vedtagelse, og det er også ganske fredeligt. Det er ikke så operativt, men det er, fordi der er mange gode ting i gang, og at det, som vi egentlig synes mangler allermost, måske ligger uden for det her regi. Jeg vil gerne læse vedtagelsesforslaget op:

Forslag til vedtagelse

»Idet Folketinget understreger betydningen af og anerkender regeringens arbejde med at afgrænse begreberne landdistrikter, landkommuner og udkantskommuner, pålægges regeringen i det kommende års arbejde med landdistriktsforhold at være særlig opmærksom på udkantskommunernes vanskelige vilkår.«
(Forslag vil vedtagelse nr. V 104).

Tredje næstformand (Margrete Aukén):

Der er nu på vegne af samtlige partier – der er givet tegn fra CD om, at også CD er med – frem-

sat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Dette forslag indgår herefter i den videre debat.

(Kort bemærkning).

Holger Graversen (S):

Først og fremmest tak til ordføreren, hr. Ole M. Nielsen, for en god, positiv tale, og også for et godt forslag til vedtagelse.

Der var lige et par ting. Vi hører gang på gang det med de planmæssige problemer, man har. Jeg vil godt have nærmere præciseret, hvad det er, ordføreren tænker på. Skulle f.eks. hr. Svend Auken ikke have grebet ind i planloven med hensyn til at etablere flere store lavprisvarehuse? Det var jo sådan, at hver eneste større by havde planer om sådan et til stor skade for netop de små butikker ude på landet. Og er der problemer i det, som kommunerne ikke, hvis de ville, kunne gå ind og klare f.eks. ved at lave lokalplaner for områderne?

Byfornyelse blev også nævnt. Der er da allere-de gode muligheder dér, også ved at kommunerne samarbejder omkring det. Postområdet arbejder man også med for at præcisere retningslinjerne.

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Det er et spørgsmål, jeg svarer meget gerne på det her, som hr. Holger Graversen rejser omkring de planmæssige problemer.

De ting, som vi er en gruppe af partier, der – ja, gruppen er lidt varieret, fordi jeg ikke er med i den altid – arbejder med, er f.eks. udnyttelsen af nedlagte landbrugsbygninger og lidt mere mulighed for at åbne op. Selv om man har etableret en virksomhed, og den så heldigvis eller uheldigvis vokser ud af rammerne, så skal den drives ind til industriarealer i en by.

Der kunne vi godt ønske lidt mere fleksibilitet, hvor den ligger, f.eks. med et forslag om at få lov til at bygge en bolig mere i forbindelse med et landbrug, hvor mange landbrug jo desværre bliver nedlagt, men hvor nogle få heldigvis bliver større og heldigvis giver arbejdspladser til flere mennesker. Der kunne det jo være vældig godt, at man kunne få lov til at bygge medhjælperboliger, men også aftægtsboliger, fordi det på landet er en god tradition, at den virksomhed, man har været med til at opbygge, vil blive overdraget til næste generation, og så kan man blive boende.

Omkring lavprisvarehuse har jeg støttet regeringen hele tiden i, at vi har brug for den over-

ordnede myndighed, som ligger i planloven. Også derfor, for lige at sige det, skuffede hr. Svend Auken mig så utroligt i sagen omkring Ørestadsprojektet, men det er så en helt anden sag, for ellers havde vi været helt enige.

(Kort bemærkning).

Kristen Touborg (SF):

Nu siger hr. Ole M. Nielsen, at han ønsker lidt mere fleksibilitet og nævner et par bestemte områder. Og jeg er lidt forundret over udlægningen af det at have mulighed for at bygge boliger, for det er jo i dag absolut muligt at bygge en medhjælperbolig; det er faktisk ikke det, der er noget stort problem. Så jeg vil godt have præciseret: Er det sådan, at hr. Ole M. Nielsen mener, man skal i virkeligheden kunne etablere nye landsbyer på den bekostning?

Det andet område, hr. Ole M. Nielsen vil have mere fleksibilitet omkring, er de nedlagte landbrugsejendomme. Jeg kunne godt tænke mig at få præciseret nok så nøje, hvor langt det er, man kan gå. I øjeblikket mener jeg, det er sådan, at man kan gå, indtil der er fem arbejdspladser i sådanne overflødiggjorte bygninger. Kunne vi ikke få det præciseret? Er det det dobbelte? Er det 20? Er det 100? Hvor langt vil hr. Ole M. Nielsen gå?

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Omkring det første med medhjælperboliger har jeg ikke helt nøjagtig styr på, hvad der står i reglerne, men jeg ved, at det er meget besværligt, og at der gives masser af afslag på det. Det er jo en kendsgerning.

Jeg vil vel ikke have, at enhver landbrugsbedrift udvikles til en landsby. Men omvendt står det jo ikke hverken i Jyske Lov eller i Bibelen eller andre steder, hvor mange landsbyer der skal være i Danmark. Man kan vel ikke afvise muligheden for, at det var rimeligt, der opstod en ny landsby et sted.

Men jeg mener da i høj grad, at det skal være noget, man så beslutter sig til. Den skal da ikke opstå tilfældigt. Når jeg ønsker fleksibilitet, så mener jeg jo ikke, at man skal have lov til at gøre det uden at søge om lov, selvfølgelig ikke. Men altså mere fleksibilitet i lovgivningen og i administrationen af den. Omkring arbejdspladser går det ikke fra min side på, om det er fem eller ti arbejdspladser, men på, hvor meget man må have lov at bygge til. Jeg mener, at det, det handler om, er, at man må have lov til at udvide på det

enkelte sted, igen ikke ud over alle grænser, men selvfølgelig inden for en snæver håndtering og administration, en helt individuel behandling af tingene.

Men det er jo sådan, at mange af de nye former for industri jo overhovedet ikke er forurenende, så hvad kan det egentlig betyde, hvis de ellers bygger pænt og planter omkring sig osv.

(Kort bemærkning).

Kristen Touborg (SF):

Nu siger hr. Ole M. Nielsen, at det der med medhjælperboliger har han ikke helt styr på. Jeg synes jo sådan set, at det er redeligt nok, at der er områder, man ikke har styr på. Men for nu at få spørgsmålet afklaret kan jeg så oplyse om, at det jo er sådan, at hvis der er behov for en medhjælper, kan man rent faktisk få lov at bygge en medhjælperbolig. Det er faktisk sådan, at når man ude i kommunerne og amterne vurderer, om der kan bygges bolig nummer to, så afhænger det af, om der er behov for, at der er en medhjælper på den ejendom.

Det må vel siges at være en ret rimelig måde at gøre det på. Man skal vel ikke bygge medhjælperboliger, hvis man ikke har behov for en medhjælper.

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Det er jo helt rigtigt. Det er jo dér, problemet er. Det er dokumentationen af, at myndighederne vil sætte sig til dommere over, hvad der er en bæredygtig udvikling for en landbrugsejendom, og om der derfor fortsat vil være brug for en medhjælper. Det er jo det, de bl.a. falder på, sagerne. Så meget styr har jeg dog på tingene. Så jeg mener bestemt, at det er dér, jeg ønsker en mere liberal håndtering.

Men så er der også aftægtsboligerne, som jeg mener stadig væk er en god ting.

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Så er det hr. Holger Graversen som ordfører.

Holger Graversen (S):

Jeg vil godt starte med at sige tak til indenrigsministeren for den udmærkede årlige, skriftlige redegørelse om landdistriktsproblemerne, men også for den omfattende og grundige mundtlige redegørelse her i dag.

Det er rart og positivt, at vore store landområder har fået så stor opmærksomhed både fra regeringens side, Folketingets side og også fra alle

politiske partiers side. Og det er både rart og glædeligt, at vi herfra i et godt samspil med kommunerne og lokalbefolkningen selv har fået stoppet affolkningen af landområder langt de fleste steder.

Der er desværre fortsat et problem med at skabe levedygtigt grundlag og dermed undgå affolkning af nogle af vore småøer, i småbyer og landsbyer i visse yderområder. Derfor må vi ikke hvile på laurbærrene, og derfor er det godt her i Tinget at gøre status den ene gang om året på baggrund af indenrigsministerens redegørelse og så følge op på igangsatte initiativer og eventuelt sætte os nye mål på området.

Regeringen har en flot målsætning om, som det står i redegørelsen, at der i landdistrikterne skabes en bæredygtig udvikling. Vi ved alle, hvad det betyder, nemlig at der findes gode beskæftigelses-, bosætnings-, transport-, handels- og fritidsmuligheder, ikke mindst for børnefamilier. Hvis disse muligheder er der, ja, så ved vi bl.a. fra den Vilstrup-undersøgelse, som ministeren nævnte, fra sidste år, at mange flere, ja, op til de her 300.000-400.000 byboere også gerne vil og endda har planer, nogle af dem, om at flytte på landet.

Vi kender nok også alle de begrundelser, der gives herfor: at komme i roligere og tryggere omgivelser, at komme tættere på naturen og også for mange at få en billigere bolig.

Vores bestræbelse for at sikre en bæredygtig bosætning i småbyer og landsbyer eller øer er tosidig, hvilket jeg desværre tror mange glemmer i omtalen af landområdernes problemer.

Mange går måske ud fra, at det er en slags nødforanstaltninger, vi laver, for at holde liv i landområdet. Det er en meget mangelfuld betragtning. Det vigtigste er faktisk for mig at se at støtte landområdet for at afhjælpe problemerne ved en fortsat bosætningskoncentration i storbyerne, altså den såkaldte urbanisering. Set i det perspektiv bliver det pludselig en anden indgangsvinkel til spørgsmålet. Så er det et spørgsmål om at forebygge storbyproblemer som social armod, ensomhed, utryghed, trafik og andre miljøproblemer.

Derfor gør det jo heller ikke noget at give en vis positiv særbehandling til landområdet. Det gør vi så bl.a. gennem ø-støttelov, færgelov, landdistriktpulje og m.m., som ministeren allerede har redegjort for.

Sidst har vi også fået et nyt center for forskning og udvikling i landdistrikterne ved Syddansk Universitet i Esbjerg. Tillykke med det. Vi

håber på et godt og positivt arbejde her med gode ideer og forslag til den videre indsats.

Fra regeringens og Folketingets side kan vi netop støtte en god udvikling gennem overordnede rammer, men som det også står i redegørelsens indledning, er der tale om et fælles ansvar mellem os, amter og kommuner samt lokalsamfundene selv.

Det er alle vigtige aktører i bestræbelserne for at styrke de små lokalområder. Vigtigste aktør er absolut lokalbefolkningen selv, og vi har da også masser af eksempler på, at der, hvor disse går foran, tager initiativerne, der lykkes det normalt, og der går det bedst.

Men næstvigtigste aktør er efter vores mening den enkelte kommune og kommunalbestyrelserne. Kommunerne og amterne står for hovedparten af den offentlige service og planlægning af de fysiske rammer i landområdet. Selv om jeg også hylder det kommunale nærdemokrati, endda meget højt, vil jeg alligevel her udtrykke min store skuffelse over, at kun 43 kommuner af de 275, indtil nu har udarbejdet en politik med planer for de enkelte landsbyer eller øer. Allerede i 1998 blev alle kommuner opfordret hertil af daværende minister, Thorkild Simonsen, og af formændene for amter og kommuner.

Alene udarbejdelsen af sådanne lokalplaner, landsbyplaner eller øplaner, hvad man nu vil kalde dem, sætter en god arbejdsproces i gang mellem kommunen og landsby- eller øboerne, og det kan give de bedste muligheder for målsætningen for det enkelte lokalområde, for udbygning af service, boliger, herunder ældreboliger, bevarelse af skoler og nærbutik og sikre god ældreomsorg og børnepasning, kultur- og fritidstilbud.

Jeg er glad for, at ministeren er opmærksom på dette manglende engagement eller denne manglende forståelse hos mange kommuner, og ministeren har i hvert fald min velsignelse til yderligere at presse kommunerne til at sætte dette vigtige arbejde i gang.

Ministeren sagde før, at der nok også er behov for mere vejledning til kommunerne. Det er muligt, men jeg vil altså også gerne bede ministeren om at presse mere på over for de kommuner, der endnu mangler, og det er mange.

Jeg synes også, at vi har fået et godt værktøj i hele debatten her med hensyn til den regionale konsekvensvurdering, som også ministeren omtalte.

Jeg skal ikke gentage de mange konkrete initiativer, ministeren allerede har omtalt, men give

ministeren tilsagn om Socialdemokratiets støtte til det fortsatte arbejde for landområdet.

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Jeg vil godt sige til hr. Holger K. Graversen, at jeg egentlig synes, at den her redegørelse er fin, og det er nok også derfor, at alle partierne kan blive enige om at stå sammen om et forslag til vedtagelse.

Der er så noget, der undrer mig, for man snakker om, at der er en undersøgelse i gang i øjeblikket, der viser, at 16 pct. byfolk har planer om at bosætte sig i landdistrikterne. Er det de 16 pct., som man i redegørelsen lader fremgå på side 15, hvor man siger, at landdistrikterne og landkommunerne har en helt konkret mulighed for at forøge befolkningen ved at modtage flere indvandrere og efterkommere fra tredjelande, og hvad er årsagen til, at man mener, at man lige pludselig skal gøre noget specielt, for at den gruppe skal bosætte sig i de her områder?

Jeg mener: Gør man noget specielt, for at alle andre kan bosætte sig i de her områder? Vi må med hensyn til bosætningen og de 16 pct., som har planer om det, men som altså ikke er flyttet ud i landdistrikterne, håbe, at de gør det. Var det ikke bedre at gå ind og kigge på sådan noget som privatbilismen, eksempelvis afgifterne på den?

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Den socialdemokratiske ordfører nævnte vigtigheden af positiv særbehandling, og jeg er enig. Vil den socialdemokratiske ordfører – som undertegnede – finde, at et dansk postvæsen, der arbejder efter samfundsmæssig målestok, er et vigtigt værktøj i den forbindelse? Og vil den socialdemokratiske ordfører på den baggrund tage afstand fra enhver form for privatisering af det danske postvæsen?

Når jeg stiller spørgsmålet, er det, fordi der for øjeblikket er presseforlydender om, at det danske Trafikministerium arbejder for en privatisering.

Men jeg vil gerne have en bekræftelse på, at det i hvert fald ikke er Socialdemokratiets politik med en sådan privatisering.

(Kort bemærkning).

Jens Kirk (V):

Tak til den socialdemokratiske ordfører. Vi har fået at vide, vistnok i F 58, den forespørgsel, der

var her i Folketinget, at de offentlige institutioner skulle spredes jævnt over landet. Og så har vi status på det jysk-fynske erhvervsamarbejde. Der er vel 40 projekter, der er i gang. Men der er jo ikke mange af dem, der henvender sig til landdistrikterne som sådan.

Derfor spørger jeg: Hvilke initiativer vil regeringen tage, for at landdistrikterne inddrages mere i arbejdet omkring den jysk-fynske erhvervsreddegørelse og kommende erhvervsreddegørelser?

Endelig nævnes det også i landdistriktsreddegørelsen, at der skal indgås strategiske samarbejder om at tilvejebringe de bedst mulige udviklingsmuligheder for virksomheder i landdistrikterne for derigennem at satse på produktudvikling, effektivisering og kompetenceudvikling.

Igen kan man jo spørge: Hvilke konkrete initiativer har regeringen med tanke på det med hensyn til at landdistrikterne skal indgå i det strategiske samarbejde for at tilvejebringe de bedst mulige udviklingsmuligheder for virksomhederne?

(Kort bemærkning).

Holger Graversen (S):

Jeg synes, at det både er utåleligt og utroligt, at Dansk Folkeparti kan få indvander- og flygtningespørgsmål ind i alle debatter. Man gider næsten ikke at svare på det efterhånden.

De 16 pct., undersøgelsen viser, er danske byboere. Om der imellem dem er enkelte indvandrere, der har været her i mange år, tør jeg ikke sige, og det er også lige meget.

Men ved siden af det har ministeren og andre gjort opmærksom på, at der også er nogle muligheder for netop ude i de mindre samfund måske at integrere indvandrere noget bedre end i de større byer. Så det er også fint, synes jeg, hvis det kan lade sig gøre.

Til hr. Søren Kolstrup: Med hensyn til positiv særbehandling af postvæsenet kan jeg sige, at vi ikke har drøftet en privatisering i vores parti. Det er det eneste jeg kan sige. Personlig er jeg meget, meget skeptisk over for det.

Til hr. Jens Kirk: Jeg synes selv, at bestræbelserne på baggrund af den jysk-fynske erhvervsreddegørelse er fine. Jeg kan ikke se andet, end at det også vil komme landområderne til gode. Jeg sidder ikke i det udvalg, så jeg kan ikke konkretisere det. Men det vil naturligvis smitte af. Også selv om det ikke absolut giver nogen virksomheder i de enkelte små landsbyer, så ved vi jo

godt, at de bosætningsmæssigt alligevel har gavn af det, også hvis der kommer nye arbejdspladser i de lidt større byer, der ligger nær på.

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Jeg blot sige til hr. Holger K. Graversen, at der egentlig ikke rigtig kom noget svar på spørgsmålet. Det havde jeg heller ikke forventet.

Så siger hr. Holger K. Graversen, at det er utroligt med Dansk Folkeparti, for vi kan drage den her flygtninge-indvanderer-debat ind i ethvert forslag. Det er utroligt, at selv i en landdistriktsreddegørelse kan Socialdemokratiet få sat spørgsmålet ind til den debat.

(Kort bemærkning).

Ebbe Kalnæs (CD):

Først skal jeg lige sige, at jeg kun kan bekræfte Socialdemokratiets ordfører i, at netop muligheder for integration i landdistrikter er noget af det mest effektive, vi har set. Der er nogle muligheder, hvis man gør noget ved det oplysningsmæssigt, som gør, at det egentlig kunne give en god udvikling. Der er masser af eksempler, og jeg kan komme med dem i snesevis, og jeg har selv nogle direkte erfaringer.

Så vil jeg gerne stille hr. Holger Graversen et spørgsmål, som godt nok har en speciel karakter: Har hr. Holger Graversen også hørt rygter om, at til samtlige ordførerdebatter i Folketinget har man i Dansk Folkepartis sekretariat en automat, hvor man trækker den slagne indlæg eller afsnit, som skal med hver gang?

(Kort bemærkning).

Holger Graversen (S):

Jeg vil godt gøre Dansk Folkepartis ordfører opmærksom på, at jeg slet og ret hedder Holger Graversen. Det er en anden, der har et K som mellem bogstav her i Folketinget. Jeg kunne lige så godt hedde Holger Danske som Holger K.

Så vil jeg godt sige, også til de oplysninger, som hr. Ebbe Kalnæs jo kom med, at det ikke vil undre mig, om det er tilfældet. Debatterne her bærer i hvert fald præg af, at der skal være sådan et indslag hver eneste gang fra Dansk Folkeparti om flygtninge og indvandrere. Det er utåleligt, ulideligt!

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Hr. Christian H. Hansen for en kort bemærkning. Det er så den sidste i denne omgang. Det er til hr. Holger Graversen.

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Det er til hr. Holger Graversen. Jeg beklager det før, det kan ske. Men mener hr. Holger Graversen ikke, at det er ganske naturligt, at man, når man nu får sådan en landdistriktsredegørelse, starter fra side 1 og så læser fremad, og så kommenterer man det, som er relevant. Har det noget at gøre med, at man automatisk trykker på en knap?

Jeg kommenterede blot noget af det, der står på side 15, og stiller nogle spørgsmål. Hvis man ikke ønsker, at der må stilles sådan nogle spørgsmål, så kunne man jo have lavet side 15 blank.

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Så er det hr. Jens Kirk som ordfører.

Jens Kirk (V):

Tak til indenrigsministeren for redegørelsen. Den kommer vidt omkring.

Hvis vi skal definere, hvad et landdistrikt er, så må vi sige, at målt med europæisk målestok er Danmark ikke større end en italiensk eller engelsk region.

I Danmarks Statistik er et landdistrikt det, der er tilbage, når man ser bort fra et bysamfund på over 200 indbyggere. Forskellige udviklingsmuligheder gør, at der er behov for at nuancere disse definitioner. Kulturhistorisk betingede forskelligheder i infrastruktur, erhvervsliv, indkøbsmuligheder, kompetence, foreningsliv, kultur og skoletilbud betyder afgørende forskelle, så der ikke kan skrives statistik.

Vi skulle måske i stedet for dele de danske landdistrikter op i tre hovedkategorier med følgende karakteristika: Bynære landdistrikter, der ikke er forstæder, men geografisk placeret nær storbyer med 40.000 indbyggere eller flere.

Landkommuner, hvor den største by har mange faciliteter, men er en del af landdistrikterne, centerbyen har maksimalt 10.000 indbyggere. Og så endelig de tyndt befolkede områder traditionelt kaldet udkanter, hvor der er langt til f.eks. videruddannelse, specialservice og finkultur.

Det er i gruppe tre, der er massive problemer. Her søger de unge bort, og det er oftest veluddannede unge. Ældre søger også bort, da der ofte ikke er tilstrækkelige forhold for denne gruppe såsom indkøbsmuligheder, og kollektiv transport er begrænset.

Det Radikale Venstres forslag til skatteomlægning vil gøre det endnu værre: Flere grønne af-

gifter, befodringsfradraget står måske for fald, så det er modsat af det, regeringen siger. Men boligerne er billigere, og naturen er storslået.

Den debat, vi har i dag, kan være et vendepunkt, hvis vi følger op på indenrigsministerens udtalelser om helhed og bæredygtighed og regeringens øgede fokus på landdistrikterne som selv bærende områder.

Det pointeres, at Danmark er et helt samfund, hvor der er fælles ansvar for at nå det mål. Det signaleres, at man erkender, at udviklingen i landdistrikterne er en helhed, at lovgivning, planlægning m.v. ikke kan skilles i by og land. De to supplerer hinanden og er indbyrdes afhængige.

Men hvad er virkeligheden? Man siger pæne ord om decentralisering, men handler jo ofte stik imod. Tænk blot på placeringen af offentlige institutioner gennem de sidste år. Der er måske at en stopper for det nu. Langt de fleste initiativer retter sig primært mod byerne. Virkeligheden er vel også, at har der været økonomisk fremgang i landdistrikterne, så har den været endnu større i byområderne. Man spørger sig selv: Er skævrivningen på vej igen?

Erhvervsudviklingen har højeste prioritet. En positiv udvikling er meget afhængig af, at eksisterende arbejdspladser kan fastholdes og nye etableres. Det er nævnt, at der skal ske en erhvervsmaessig udnyttelse af de regionale og lokalt bundne ressourcer.

Med det in mente er det umuligt at forstå, at regeringen afviser de flere gange fremsatte beslutningsforslag fra borgerlig side, nemlig: Forslag til folketingsbeslutning om bedre mulighed for at foretage tilbygninger og større ombygninger af eksisterende virksomheder i det åbne land. For at fastholde befolkningen i landdistriktet skal der skabes betydelig bedre mulighed for at foretage tilbygning og større ombygning.

Og: Forslag til folketingsbeslutning om udnyttelse af overflødige landbrugsbygninger. For at fastholde befolkningen og give bedre udviklingsmuligheder skal ejere af ejendomme i landzonerne have ret til at genanvende en overflødiggjort landbrugsbygning til erhverv eller bolig.

Ligeledes er det nævnt, at samspillet mellem erhvervsliv og de offentlige undervisnings- og forskningsinstitutioner spiller en stor rolle. Her må jeg spørge: Hvilke initiativer vil regeringen tage for at fremme den udvikling?

Der står også, at landbruget fortsat skal være et betydningsfuldt erhverv, også selv om krave-

ne til produktion, miljø, naboer m.v. stiger. Man kan spørge regeringen: Vil regeringen også sikre, at der bliver plads til landbruget i fremtiden? Kendsgerningen er jo, at 9 til 10 landbrug nedlægges hver dag, heraf alene 5 på grund af bureaukrati og den spændetrøje, som landbruget er underlagt, og som bliver strammere og strammere og presser mange ud.

En Vilstrup-undersøgelse påpeger, at 800.000 byboere kunne tænke sig at flytte på landet. Heraf er de 200.000 vel potentielle. Der er altså et stort potentiale for nye bosættere på landet, men hvor skal de bo? De fleste vil gerne bo i en eksisterende bolig og helst i egen enfamiliebolig. Nedlagte landbrug er derfor en mulighed, og debatten om, hvorledes og i hvilken grad de mange kvadratmeter kan udnyttes til andre formål, er i gang.

Jeg kan heller ikke undlade at påpege, hvad det kunne betyde, hvis planloven blev ændret, så vi f.eks. kunne få de sidste gårde ud af landsbyen.

Byfornyelse er en anden vej til at bevare boligerne i landdistrikterne, men de 5 mio. kr., der er afsat i bypuljen, er for lidt, hvis der for alvor skal ske en udvikling og en fornyelse. Desuden er der slet ikke afløb for de mange byfornyelsesmidler, som også er tiltænkt landdistrikterne, da der jo er medfinansiering nogle steder.

En revision af loven med hensyn til byfornyesudvalg og finansiering er påkrævet for at få mere gang i byfornyelsen på landet. Her kan man spørge: Hvilke initiativer vil regeringen tage for at øge støtten til initiativer, der udvikler og afprøver nye boligformer, f.eks. fremtidens landsbyhus, nye typer andelsboliger, nye former for finansiering og nye materialer til boligen?

Her kan man igen sige, at det synes mærkeligt, at regeringen afviser følgende beslutningsforslag fra borgerlig side, nemlig: Forslag til folketingsbeslutning om ret til at opføre eller indrette en yderligere bolig på en landbrugsejendom, når det sker som led i et generationsskifte eller til brug for en medhjælper. For at sikre landbruget den nødvendige arbejdskraft og mulighed for at tilbyde attraktive arbejdsvilkår samt muligheden et glidende generationsskifte skal muligheden for at opføre eller indrette boliger forbedres.

Med den diskussion, vi har haft tidligere, er jeg fuldstændig klar over, at der er muligheder, men de er meget vanskelige at få igennem. Venstre er enig med regeringen om, at der skal tages hensyn til natur og miljø, men det, der er brug

for, er levende områder, hvor naturen passes og beskyttes, og hvor der fortsat er en befolkning, der er med til at præge billedet i det åbne land.

Kommunal og amtskommunal landdistriktspolitik er der kommet fokus på, og det er godt. Ministerens initiativ er årsag til, at amter og kommuner nu er gået i gang med at drøfte landdistriktspolitik, og der holdes møder rundt omkring i amterne. Under tegnede er spændt på, om det er et tilløbsstykke, og ens egen deltagelse i disse må vel bekræfte, om det er det eller ikke. Jeg tvivler måske ligefrem på de større tilløbsstykker.

Og man kan igen spørge: Hvilke initiativer vil regeringen tage for at sætte mere skub i udarbejdelse af kommunal og amtskommunal landdistriktspolitik?

Teknologisk Instituts evaluering af arbejdet med landdistriktspolitik anbefaler, at der udarbejdes en vejledning. Vil regeringen det? Og vil regeringen gøre det obligatorisk for ministerierne at benytte vejledningen? Desværre er det ikke den formulering, der er vedtaget i Folketinget i forbindelse med F 58 om regeringens fremtidige regionalpolitiske initiativer.

Om uddannelse: I redegørelsens bilag gør indenrigsministeren status over de igangværende initiativer på uddannelsesområdet, men hvor er planerne for at videreføre initiativer og for at igangsætte nye uddannelser? Kompetencer er sammen med gode jobmuligheder en vigtig forudsætning for, at der kan udvikles levedygtige landdistrikter, der udgør en realistisk bosætningsmulighed for flest mulige, som der står i Landdistriktsredøgørelsen 2001.

Som noget nyt er forenings- og kulturlivet med som vigtige parametre. Det er vigtigt, og vi ved, at mange familier flytter ud, fordi der er et godt foreningsliv, og man føler, at det er under trygge forhold, det udøves.

Men hvad har regeringen tænkt sig? Det vil være oplagt, at Landdistriktpuljen afsætter penge til projekter, der styrer forenings- og kulturlivet, f.eks. ved at igangsætte et større flagskibsprojekt, som viser, hvordan det kunne være, og viser vejen for andre.

Alt i alt kommer redegørelsen langt omkring, og den indikerer, at der er nok at tage fat på.

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Hr. Kirk talte pænt om udkantsområderne. Hr. Kirk talte pænt om foreningsliv, decentralisering. Indebærer denne holdning, at hr. Jens Kirk

aktivt vil være med til at standse den ekstreme centralisering, som finder sted i dansk fødevarerindustri, herunder at Danish Crown sigter mod at lave ét, ét slagteri for Jylland og Fyn og dermed suge liv bort fra danske landsbyer, suge blodet ud af de danske decentrale områder? Stop for denne vanvittige centralisering, kan vi få Venstres støtte til det?

Og vil Venstre være med til aktivt at styrke de små slagterier, mejerier? Det indebærer på nogle punkter en ændring af lovgivningen, men også efter mine begreber støtte, og gerne støtte til lokalt andelseje, hvor der netop er høj samhørighed mellem de forskellige, altså både leverandører og aktører, omkring vores mejeri, vores slagteri?

(Kort bemærkning).

Vibeke Peschardt (RV):

Jeg kan jo desværre ikke tage korte bemærkninger til hr. Søren Kolstrup nu. Men jeg vil i øvrigt sige til hr. Jens Kirk, at det var et meget fornemt og gennearbejdet udsagn, der kom fra Venstre her.

Der var noget, jeg gerne ville spørge om. Hvad mener Venstre helt præcist med »de sidste gårde ud af landsbyen«? Jeg vil gerne høre, om det er planloven, der skal ændres, om det er miljøbeskyttelsesloven, eller hvad menes der egentlig med det?

(Kort bemærkning).

Holger Graversen (S):

Jeg troede på, at vi fik en meget afslappet og fredelig debat i dag, indtil hr. Jens Kirk kom på tællerstolen. Der var sådan en lidt negativ brodvendt imod regeringen, og det synes jeg er ubegrundet. Jeg undlod jo også i min ordførertale at gå hårdt til Venstre, selv om der – guderne skal vide det – var gode grunde til det.

Men nu, jeg er her, vil jeg da godt spørge hr. Jens Kirk direkte: Man siger noget og gør noget andet. Hvordan var det med det her kraftvarmeværksforlig, hvorefter tusindvis af landboere skulle have 1.500 kr. i lettelser for deres varme?

Hvordan er det med presset for at liberalisere apotekerloven? Jeg håber ikke, at det kommer til at gå ud over nogle af de små udsalgssteder på landet, men jeg frygter, at det kan gøre det.

Hvordan var det med lukkeloven, som Venstre var klar til helt at skrotte? Jeg må spørge hr. Jens Kirk: Hvordan var det med planloven omkring lavprisvarehuse?

(Kort bemærkning).

Jens Kirk (V):

Til hr. Søren Kolstrup kan jeg sige, at jeg jo ikke kan forhindre Danish Crown i at fusionere nogle af sine virksomheder, men det er en kendt sag, at selv om der bliver én virksomhed, selv om det skulle ende med én virksomhed, så vil der nok fortsat være flere afdelinger.

Men jeg håber, hr. Søren Kolstrup har hørt fødevarerministeren i går aftes i tv, hvor hun da bl.a. sagde noget meget fornuftigt, syntes jeg, da hun sagde, at den udvikling fra noget mindre til noget større jo har været nødvendig for at eksistere, ligesom det har været det for alle andre erhverv. Men man kunne jo også spørge hr. Søren Kolstrup – det kan jeg gøre senere, hvis jeg vil – om det hele skulle være statsseje.

Til fru Vibeke Peschardt: »De sidste gårde ud af landsbyen«, dermed mener jeg, at der fortsat ligger nogle produktionsgårde inden for landsbyens grænse. Og det går måske godt, så længe der er 30 eller 40 grise eller køer. Men hvis jeg for mit eksistensgrundlags skyld skal udvide en lille smule, så ved jeg jo godt, at det giver ikke mindre lugt eller støj, og derfor var det måske en fordel, om jeg kunne få lov til at flytte bygningerne 200-300 m ud på marken i første omgang og så senere rykke stuehuset ud. Nu er det jo sådan, at stuehus og bolig og avlsbygninger skal ligge sammen.

Om varmeforliget: Ja, det kan regeringen jo klare med et knips med fingrene. De kan jo bare se bort fra den afgift, der skal komme om 4-5 år. Det er faktisk fantastisk, at vi på finansloven nu om disse barmarksværker og decentrale kraftvarmeværker tør sige: Vi kan finansiere det hele nu i de første 4-5 år, men så kan vi for resten ikke fra 2005.

Venstre vil ikke betragte det som forligsbud, hvis regeringen gik videre nu og sagde: Vi vedtager det, som det er. Men det er jo faktisk fantastisk, at i 1998 lavede den daværende skatteminister, hr. Ole Stavaad, et cirkulære. Han tog 1,2 mia. kr. fra de centrale kraftvarmeværker bare ved en cirkulæreændring. De 1,2 mia. kr. kunne han jo passende have brugt ...

Men så sagde han for resten: Dermed mener jeg, at vi så så langt, så præcist, som vi overhovedet har mulighed for det, har sikret, at vi kan opretholde et uændret afgiftsniveau, også efter elliberaliseringen. Sagt af den daværende skatteminister i 1998.

(Kort bemærkning).

Kristen Touborg (SF):

Jeg har to spørgsmål til hr. Jens Kirk. Det ene drejer sig om hr. Jens Kirks udsagn om, at de sidste gårde skal flyttes ud af landsbyerne. Så vil jeg godt have nærmere præciseret, om det er Venstres hensigt, at vi nu yderligere skal have skub i strukturudviklingen, yderligere skal have skub i nedlægningen af landbrugsejendomme? Om det er sådan, at det er Venstres hensigt, at vi bare skal have store industribygninger ude i det åbne land, og så skal stuehusene i øvrigt blive liggende inde i landsbyerne?

Jeg er meget spændt på at høre, hvad det egentlig er, der er Venstres hensigt her, for med den udvikling, vi har i øjeblikket med mængder af nedlæggelser af landbrug, kan vi jo se, hvad vej det går med den helt store centralisering. Og det vil det her, så vidt jeg kan se, yderligere medvirke til.

Det andet, jeg godt vil spørge om, er medhjælperboligen. Det er vel sådan, at hvis der er behov for en medhjælper på en gård, kan man få lov til at bygge en medhjælperbolig, og derfor skulle der jo i det i sig selv ikke være noget problem. Men det store problem er vel i virkeligheden, når der bliver givet afslag med hensyn til boliger, at man ønsker at få dem udstykket på et senere tidspunkt. Og det skal man selvfølgelig ikke kunne, for så er det jo kun i spekulationsøjemed.

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Jeg vil gerne spørge hr. Jens Kirk om en rød tråd, for jeg synes, det er flot at høre, at Venstre har sådan et glødende varmt hjerte for landsbysamfundene og landdistrikterne, når debatten foregår fra Folketingets talerstol.

Nu var ministeren inde på noget om udviklingsprogrammer vedrørende skoler. Kan hr. Jens Kirk oplyse, hvorfor det så går, som det går ude i landet, hvor man ser, at ganske mange Venstreledede kommuner simpelt hen lukker landsbyskolerne?

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Vi kan ikke røre ved den ekstreme centralisering, som finder sted inden for dansk fødevarerindustri, især inden for slagterierne. Vi vil ikke røre ved Danish Crown, det var hr. Jens Kirks budskab.

Men vil hr. Jens Kirk så være med til i hvert fald at fjerne de barrierer, der måtte være for, at man umiddelbart kan ophjælpe økologiske slagterier, mejerier osv., hvor det tidligere har vist sig, at der er kræfter, der gerne vil gå i gang med det, og som bl.a. har fået benspænd fra de store slagterier, benspænd fra de store mejerier?

Der kunne det jo være interessant, om Venstre vil blande sig i den strid og klart vælge side til fordel for landsbysamfundet, de små samfund.

(Kort bemærkning).

Jens Kirk (V):

Til hr. Touborg vil jeg gerne sige: Den yderligere strukturudvikling tror jeg ikke vi hverken skubber eller hæmmer, hvis vi flytter disse bygninger ud af landsbyen.

Det er en kendsgerning, at der ligger nogle produktionsbygninger i nogle landsbyer, som alle erkender er uheldige. Og hvis folk skal flytte derud og vi gerne vil have flere folk til at være med i vores foreningsarbejde eller andre ting og gerne vil have tilflyttere til vore skoler, er det nok hensigtsmæssigt at få disse produktionsbygninger med dyr i flyttet længere ud på marken.

Man kan jo sige, at i løbet af nogle år skulle boligen så flyttes med, men hvis det hele skal gøres på én gang, er det en meget bekostelig affære. Og i øjeblikket hindrer lovene jo sådan set, at vi flytter bygningerne ud.

Men nogle steder kunne det jo være, at miljøministerens stop ville betyde, at det måske kun var 150 m, de skulle flyttes ud. Andre steder var det måske 450 m, afhængigt af hvilken vindretning man ligger i.

Om medhjælperboliger: Jamen det er da nemt at sætte en servitut på, og det kan man selvfølgelig ikke; de skal ligge på samme matrikel, vil jeg gerne sige til hr. Touborg.

Om skoler i Venstreledede kommuner: Ja, det er korrekt. Vi kan også sige, at hvis skolerne kommer ned på et niveau på måske 50 eller 40 elever, så kan man diskutere, om man kan give dem den rette undervisning. Jeg er ikke den rette til at svare på det. Men jeg ser det som noget godt, det forlig, der er lavet med hensyn til, at man kan have noget fælles med hensyn til administration og skoleledelse. Jeg ser det som noget godt og positivt, at man kan være fælles om nogle ting. Det kan måske hindre, at den udvikling går så stærkt, som det er sket førhen.

Endelig vil jeg sige til hr. Kolstrup: Jamen der er jo ingen, der forhindrer økologiske mejerier

eller slagterier i at gå i gang. Jeg tror da, at Venstre – det kan man gå ind og se i arkiverne – også har støttet de små slagtehusene, at de har en berettigelse, en stor berettigelse til at være der som en modvægt til det andet, så de kan give os de varer, vi helt klart ønsker, hvilket måske er et problem, hvor der finder stor masseproduktion sted.

(Kort bemærkning).

Holger Graversen (S):

Med hensyn til kraftvarmeværksforliget må jeg sige, at Venstres ordfører nok har misforstået meget – hvis man anlægger en positiv vinkel på sagen.

Det, det drejer sig om, er jo ikke en ekstra afgift for dem, der bor i storbyområderne; det er en udligning af den eksisterende afgift. Det skal holdes provenuneutralt.

Og så glemmer hr. Jens Kirk, at netop de store kommuner med de store kraftvarmeværker i mange år, før den daværende skatteminister, hr. Ole Stavad, greb ind, har lukret på at have haft alt for billig varme i forhold til resten af landet på bekostning af en højere strømpris.

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Jeg var selv i min ordførertale lidt inde på at favorisere små skoler i landsbyerne.

Kunne Venstre tænke sig at være med til, hvis vi engang får et andet politisk flertal i denne her forsamling, at give en særlig støtte og favorisere kommuner, der opretholder små skoler i landsbysamfundene? Det ville måske være noget af den allermest effektive støtte, der kunne gives til landdistrikterne, og måske være med til at trække nogle byfolk ud, som kunne ønske at få børn i små skoler, ikke bare i private skoler, men også i små offentlige skoler.

Kunne Venstre tænke sig at være med til sådan noget engang?

(Kort bemærkning).

Vibeke Peschardt (RV):

Det er med hensyn til de store andelsforetagender Danish Crown og Arla, som jo ejes af bønderne. Sådan er det jo, og de har oven i købet andelsfordelle af at være den type selskaber.

Jeg vil gerne spørge hr. Jens Kirk, om han er bekendt med, at sådan et firma som Arla – og dengang det hed MD Foods – over for nedlagte andelsmejerier f.eks. fører det, der kaldes den brændte jords politik, sådan at når der én gang

har været et andelsforetagende, som nu er købt op – der er vel 28 mejerier tilbage i Danmark, og Arla ejer 98 pct. af produktionen – så forhindrer man på den måde andre i at komme ind. Er hr. Jens Kirk bekendt med det?

Og så kommer spørgsmålet: Er det sådan, at hr. Jens Kirk eller landboforeningerne eller andre måske via deres andelsmedlemskaber af de her kæmpe organisationer ville gå ind og arbejde for, at man var mere villig til at lade små mejerier komme til?

(Kort bemærkning).

Jens Kirk (V):

Når hr. Holger Graversen igen kommer ind på det manglende varmemeforlig, så kan man jo sige, at vi vel ikke allerede nu skal begynde at vedtage noget om det, når der måske er et helt nyt Folketing om 5 år. Det er vel rigtigt, at det er dem, der til den tid vedtager, hvis der er nogen, der skal svare ekstra afgift på det tidspunkt. Det er vel ikke nu, vi skal fastlægge sådan noget og sige, at vi skal have en ny pinsepakke, som vel først er ved at være trådt i kraft nu, så vi kan mærke det hele vejen. Det er jo en ekstra afgift på det tidspunkt.

Vi finder nu en måde at finansiere barmarksværkerne på – en udligning til dem, så de får noget – og de decentrale kraftværker. Og det er uomtvisteligt, at hr. Stavad har indkrævet 1,2 mia. kr. pr. cirkulære i 1998.

Jeg vil gerne sige til hr. Ole M. Nielsen, at jeg jo ikke er skoleordfører eller finansordfører i Venstre, og jeg kan allerede nu regne ud, at det vil blive dyrt. Men det er da en sympatisk tanke, som jeg absolut kun vil tage positivt imod og vil overveje. Jeg er altså hverken finans- eller skoleordfører, men det er sympatisk.

Til fru Vibeke Peschardt: Det er jo sådan, at enhver kan få lov til at oprette både gårdmejerier og mindre mejerier. Og jeg synes, at hvis ikke fru Vibeke Peschardt så tv i går aftes, hvor fødevareministeren var i fjernsynet, skulle fru Vibeke Peschardt gå ind og se det indslag, hvor fødevareministeren siger, at nødvendigheden jo har tvunget erhvervet til at have lidt større enheder, at koncentrere sig. Det var en nødvendighed, for ellers kan vi ikke honorere forbrugernes krav om billige fødevarer; så kan vi ikke følge med, og så bliver der en alt for stor import.

Den dag, hvor vi kan sige, at vi virkelig kan få lært den danske forbruger at betale for kvalitet, ja, så tror jeg, vi vil se, at der kommer en underskov også af små virksomheder, og det hilser jeg

da velkomment. Men de har også mulighederne i dag.

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Jeg er uenig med hr. Jens Kirk i, at man kan betragte den nuværende størrelse af et dansk slagteri som Danish Crown og det, man laver i Gedved i dag, som en del af naturlovene. Det vil jeg stærkt vende mig imod, og det er en meget farlig udvikling miljømæssigt og socialt.

Men jeg bed også mærke i, at hr. Jens Kirk vil give et bidrag til at hjælpe de små mejerier osv., og jeg glæder mig til at holde hr. Jens Kirk fast på denne støtte, når Enhedslisten fremsætter et forslag til, hvordan man kan fjerne enhver form for lovgivningsmæssig barriere for et sådant arbejde.

(Kort bemærkning).

Ebbe Kalnæs (CD):

Jeg er enig i, at denne her debat nødvendigvis skulle blive til en debat om udligning mellem central og decentral kraftvarme, men når man går ind i den alligevel, er man nødt til at holde sig lidt til sagen.

Det, det handler om, er, at de centrale byer har betalt to tredjedele af afgiften i forhold til, hvad andre har betalt over en længere periode. Det forsøgte man at lave en udligning på.

Jeg vil kun spørge hr. Jens Kirk – for andet kan jeg jo ikke: Er det ikke ærgerligt, når store partier og partiledere, der skal profilere sig og skal have lavet noget vraggods til en valgkamp, kommer til at tage gidsler i denne her sammenhæng, nemlig de yderområder, som har vanskeligheder med deres varme, og som *kunne* have klaret det her? For skulle vi udligne det her umiddelbart, så alle var lige, uden at lave udligningen, hvor man regulerede mellem dem, ville det koste omkring et par milliarder, og det er ganske vanskeligt, hvis man samtidig skal have det til at passe sammen med et skattestop.

(Kort bemærkning).

Vibeke Peschardt (RV):

Jeg vil gerne sige til hr. Jens Kirk, at jeg skal prøve helt præcist at sige, hvad jeg mener.

Og så vil jeg se, om jeg kan få et svar på mit spørgsmål: Hvorfor lægger danske landmænd via deres ejerskab i Arla Foods, som er en andelsvirksomhed, hindringer i vejen for, at små mejerier kan genopstå, ved i klausulen, når de har nedlagt dem, at skrive, at her må aldrig dri-

ves mejeridrift mere? Kan det forstås på anden måde, end at Arla ikke ønsker konkurrence selv fra meget små andelsmejerier på landet, små mejerier, som Danmark jo tidligere har været dækket af?

(Kort bemærkning).

Jens Kirk (V):

Både til hr. Søren Kolstrup og til fru Vibeke Peschardt må jeg sige, at dengang man fusionerede Kløvermælk og MD Foods, var der jo krav om, at der ved den fusion skulle sælges virksomheder bort – sådan er lovgivningen i Danmark – og der blev solgt virksomheder bort. Men som ejer af en privat virksomhed – godt nok andelseje – må jeg sige, at jeg jo må tro på, at min bestyrelse har det bedste overblik over, hvad der er mest økonomisk for landmændene her.

Hvis afstanden til en større virksomhed bliver for stor, bliver det uøkonomisk, og så vil vi få flere afdelinger; sådan er det. Men der var jo indlagt, at der skulle sælges virksomheder fra. Jeg kan, og fru Vibeke Peschardt kan starte et gårdmejeri, hvis fru Vibeke Peschardt ønsker det; det kan lade sig gøre.

Og så til hr. Ebbe Kalnæs: Det er jo ikke Venstre, der tager gidsler her. Nej, det er regeringen, der tager gidsler ved at sige: Vi kan i de første 4-5 år finansiere det her over finansloven, og så skal der for resten fra 2005 opkræves en ekstra afgift fra bykraftværkerne, og en afgift, som vi jo slet ikke ved om der er behov for på det tidspunkt. Det er jo sagen i en nøddeskal, vil jeg gerne sige til hr. Ebbe Kalnæs; det er regeringen. Og regeringen kan gennemføre det her, hvornår den vil, om 5 minutter om det så skulle være. De kan bare gå i gang.

(Kort bemærkning).

Kristen Touborg (SF):

Jeg har hæftet mig ved en interessant ting i hr. Jens Kirks indlæg. Hr. Jens Kirk fører faktisk fødevareminister Ritt Bjerregaard som sandhedsvidne i forbindelse med landbrugets strukturudvikling m.v. Jeg vil godt herfra sige, at det ikke nødvendigvis bliver mere rigtigt af, at det er fødevareministeren, der siger det. Men interessant er det da, at Venstre fører fødevareministeren som sandhedsvidne.

Jeg vil gerne spørge hr. Jens Kirk omkring nedlagte slagterier og mejerier, og jeg vil gøre det meget konkret – jeg synes, hr. Jens Kirk svarer udenom, når fru Vibeke Peschardt spørger: Vil hr. Jens Kirk gå ind for, at de slagterier, som

Danish Crown nedlægger i disse år, kan sælges som slagterier til anden side? Så enkelt er spørgsmålet. Jeg vil godt konkretisere det og gøre det nærværende og så f.eks. sige Struer og Lemvig.

(Kort bemærkning).

Ebbe Kalnæs (CD):

Det er da rigtigt, at vi godt kunne tage dem over finansloven, og CD ville da for den sags skyld gerne hjælpe til med det. Situationen er bare den, at vi har arbejdet med det her i 2 år, og der er ikke politisk flertal i det her Folketing for at sætte de afgifter ned.

Så er vi altså i en situation, hvor vi kan lave en kort model. Jeg er enig i, at det der langt ude i fremtiden og over to Folketing og sådan noget er håbløst. Men vi kunne lave en kort model, hvor vi sagde til de centrale byer, som betaler væsentligt mindre i varme: I skal i gennemsnit betale 300 kr. mere om året, for at de andre kan blive sat ned. Vi vil jo heller ikke have et system, hvor vi har ekstra moms i købmandsbutikkerne på landet, og det er i virkeligheden det, der er systemet.

Dér er det så et spørgsmål, om man skal tage den situation op, om man skal gøre det. Når partiledere i almindelighed for tiden er mere optaget af, hvad man laver af analyser i Børsen og i B.T. om troværdighed, og om man står fast og er fast i tandkødet og alt det der, så er det, jeg siger, at der bliver nogle gidsler i den sidste ende, og det er det, jeg synes er ærgerligt.

(Kort bemærkning).

Jens Kirk (V):

Hr. Kristen Touborg siger, at undertegnede bruger fødevarerministeren som sandhedsvidne.

Nu er det jo sjældent, jeg roser fødevarerministeren, men det synes jeg sådan set der var grund til i går, for fødevarerministeren sagde jo, hvordan virkeligheden var.

Jeg kan selvfølgelig ikke gå ind via lovgivningen – og vil heller ikke – og hindre disse virksomheder i at gøre, hvad de synes er bedst i det samfund, vi lever i. Bestyrelsen skal tage sig af det; vi har jo et repræsentativt demokrati, og vi kan som medlemmer gå ind og sige: Jeg ønsker ikke den udvikling.

Når hr. Touborg så begynder at komme ind på slagterierne i Lemvig og Struer, må jeg nok sige, at jeg ikke tror, det er særlig attraktivt at drive slagteri inde midt i Lemvig by og inde midt i Struer by med støj om natten. Jeg tror faktisk, at

de ad åre ville blive nødt til at flytte på grund af støj og andre ting, da det jo er døgnarbejde.

Hr. Ebbe Kalnæs' spørgsmål ledte jeg i grunden længe efter; jeg kunne ikke rigtig se, at der var noget spørgsmål i indlægget. Men jeg kan i hvert fald se, at det er regeringen, der tager gidsler. Et varmemeforlig kunne gennemføres på 5 minutter, hvis det skulle være, og så kunne vi vurdere om 4-5 år, om der er behov for noget mere; det ved vi ikke i dag.

Endelig kan jeg da sige til oplysning for hr. Ebbe Kalnæs – han ved det sikkert godt – at der på energi allerede i øjeblikket er afgifter på 67 pct., der går i statskassen. Så der er nok på den side af sagen i forvejen.

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Så er det hr. Ebbe Kalnæs.

Det tynder lidt ud i rækkerne nu.

(Kort bemærkning).

Ebbe Kalnæs (CD):

Når jeg ikke havde så klart et spørgsmål, kan det da godt være, det var, fordi jeg havde lyst til at oplyse lidt, for jeg synes, debatten bar præg af manglende oplysning.

Men jeg vil lige sige, at vi er enige i, at afgifterne er meget store. Vi ville også gerne være med til at sætte det her ned. Vi ville også gerne se, om vi kunne finde pengene på anden vis.

Jeg sagde bare, at der jo ikke er et flertal for nedsættelse af afgifter i dette Folketing. Er det så det værd? 300 kr. i gennemsnitlig stigning i centrale byer, som har betalt for lidt i afgift i mange, mange år, og som betaler langt mindre for varmen; det vil de komme til stadig væk, for der er mange andre årsager til, at de har billig varme. Og det skal de have lov at have; det er jo sundt.

Men det, der er det afgørende, er: Er det nok at sige 300 kr.? Vi kunne jo have lavet det kort. Alle energiforligene løber ud i 2003. Vi kunne have lavet et kort forlig, hvor vi satte dem op med det samme, og i 2003, når vi er færdige med det her, kunne vi i fællesskab have lavet en helt ny samfundsmodel. Men lige nu er de gidsler.

(Kort bemærkning).

Jens Kirk (V):

Det støtter jeg hr. Ebbe Kalnæs i. Forbrugerne i de decentrale kraftvarmeværker og barmarksværkerne er gidsler på grund af, at regeringen ikke vil lave det forlig, som kan gennemføres allerede nu. Så kan man jo vurdere om 4 eller 5 år, om der er behov.

Sagen er jo, at det er en ekstra afgift, og vi, der sidder i Folketinget nu, skal bestemme, om den skal indføres. Vi ved ikke engang, om der er behov for det om 4-5 år; det kan vi jo vurdere til den tid.

Sagen er, at det er regeringen, der gør barmarksforbrugerne og de decentrale forbrugere til gidsler. De kunne jo gennemføre det her forlig, hvornår de ville.

(Kort bemærkning).

Kristen Touborg (SF):

Jeg må sige, at jeg synes, at Venstres ordførers måde at agere på er noget ussel. Det står jo lysende klart for enhver, der er her i salen, at det, der er sket, er, at Venstre har en ideologi, der nu viser sig at komme til at koste en masse mennesker en masse penge. Og så står hr. Jens Kirk her og siger: Det øvrige Folketing må da gerne gå videre; det vil Venstre ikke blande sig i.

Er det ikke fuldstændig det samme som at indrømme, at Venstre har taget fejl, og at Venstres ideologi er blevet så firkantet, at den ikke virker i det virkelige liv, og derfor er hr. Jens Kirk nødt til at stå og hælde vand ud af ørerne i stedet for at svare?

(Kort bemærkning).

Jens Kirk (V):

Nu skal jeg prøve at svare hr. Touborg pænt: Nej, det er det ikke. Sagen er, at det her jo kunne gennemføres. Vi var jo blevet enige om, at barmarksværkerne skulle have 1.500 kr., og de decentrale skulle have 200-400 kr. Man havde fundet pengene på finansloven.

Så er det jo faktisk lidt mærkeligt, at vi skulle beslutte allerede nu, at om 4 eller 5 år skal de andre til at betale ekstra. Vi ved jo ikke engang, hvad energipriserne vil være til den tid. Det kan være, vi kommer tilbage til de gyldne tider, som barmarksværkerne havde f.eks. omkring 1995-1998.

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Så er det hr. Knud Erik Kirkegaard som ordfører.

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Tak til indenrigsministeren for en som sædvanlig god Landdistriktsredegørelse og tak til Kristeligt Folkeparti for at have taget initiativet til forespørgslen om, hvilke initiativer regeringen har på bedding til at styrke grundlaget for en varig bosætning i landsbyer og landdistrikter.

Jeg mener virkelig, at det er en god redegørelse, som indenrigsministeren præsenterer for Folketinget. Redegørelsen er fyldt med gode hensigter og en meget stor velvilje over for udviklingen i landsbyerne og i landdistrikterne.

Redegørelsen adskiller sig således ikke meget fra tidligere års redegørelser. Der er da også taget en række gode initiativer i de år, der er gået, siden vi i Folketinget for ca. 10 år siden konsekvent begyndte årlig at diskutere landdistriktspolitik.

Der har været stillet penge til rådighed for Landdistriktspuljen, der har været iværksat en stribe spændende projekter, og der er etableret et forskningscenter. Som oftest har kuglerne været støbt her i Folketingssalen, hvorefter regeringen som den udøvende del af statsmagten har taget sig af det videre fornødne.

Alligevel vil jeg ikke undlade at hælde lidt malurt i bægeret. Jeg kan ikke lade være med at nævne den sidste ændring af lukkeloven med udvidet adgang til at holde søndagsåbent i de store butikker i byerne og i butiksentrene.

Der er for mig ikke skygge af tvivl om, at denne ændring på sigt vil betyde, at nøglen bliver drejet om for sidste gang i en række små butikker i landdistrikterne til ubodelig skade for udviklingen i disse små lokalsamfund. Det er mig ubegribeligt, at regeringen, at Socialdemokratiet gik med på den galej, men det gjorde man altså.

I min tale under landdistriktsdebatten sidste år gjorde jeg mig til talsmand for det synspunkt, at planlovene var for restriktive over for bosætning og erhvervsudvikling i landdistrikterne. Den fremherskende planlægningstankegang helt tilbage i 1970'erne, hvor komplekset blev skabt, var præget af en frygt for, at der skulle bosætte sig for mange på landet, og en tilsvarende frygt for, at erhvervsvirksomhederne skulle foretrække at placere sig i landdistrikterne og på den måde belaste miljøet og naturværdierne på landet.

Men denne frygt har vist sig at være ubegrundet. Udviklingstendenserne har været de modsatte af, hvad man frygtede. Udviklingen både med hensyn til bosætning og erhvervsudvikling har jo været negativ hen over alle årene for landdistrikterne. Derfor er det på tide at gøre op med denne forældede tankegang i de danske planlove.

Vi skal i stedet indrette planlovene, så vi fremmer bosætning på landet og giver bedre muligheder for etablering af erhvervsvirksomheder

på landet – alt sammen naturligtvis i respekt for miljø og i respekt for naturværdier.

Vi kan konstatere, at til trods for indenrigsministerens velvilje foretager samfundet med udgangspunkt i planlovene al for ofte benspænd over for initiativer, som kan skabe bæredygtig udvikling på landet.

Det vil jeg godt komme med nogle konkrete eksempler på. Vi har således en række eksempler på mindre service- og handelsvirksomheder på landet, som er løbet ind i alvorlige vanskeligheder på grund af meget restriktive regler for skiltning, skiltning i forbindelse med driften af deres virksomhed.

Vi skal naturligvis ikke have spanske tilstande på skilteområdet i Danmark, men det må være muligt at lempe de meget restriktive regler, så det på en rimelig diskret måde og under skyldig hensyntagen til såvel trafikikkerhed som beskyttelse af naturværdier vil blive muligt at henvise potentielle kunder til den lille virksomhed på landet. Men regeringen har hverken været til at hugge eller stikke i, man siger bare nej, nej og atter nej.

Jeg kan også nævne fynboen i Odense Kommune, som fik nej til at indrette tre værelser til udlejning i en nedlagt staldbygning, eller nej til en opførelse af en lagerhal på 900 m² i forbindelse med en eksisterende enkeltmandsvirksomhed på landet, eller at det skulle tage 7 år at få lov til at opføre en montagehal til en landbrugsrelateret erhvervsvirksomhed på en nedlagt landbrugsejendom, eller nej til indretning af helårsbeboelse i en nedlagt landbrugsbygning eller nej til indretning af en lille blomsterbutik på en nedlagt landbrugsejendom eller de mange eksempler på, at der er givet afslag på ansøgninger om tilladelse til opførelse af aftægtsboliger eller supplerende boliger til medhjælpere på landbrugsbedrifter.

I Det Konservative Folkeparti ønsker vi lempeligere regler, lempeligere administration på disse områder, men det ville regeringen ikke. Man har i al fald hårdnakket nægtet at støtte sådanne forslag, når vi sammen med andre i hvert fald i den her sammenhæng ligesindede partier har stillet forslag om det.

Det er ikke nok med pæne ord. Det er ikke tilstrækkeligt med gode hensigter og gode årlige landdistriktstrederegørelser. Nu må tidspunktet være kommet efter alle disse år, hvor det er handling, der skal til.

I Det Konservative Folkeparti er vi parate til at gå i gang, men det er regeringen, når det kom-

mer til stykket, nok alligevel ikke. Det er der i hvert fald ikke meget, der tyder på.

(Kort bemærkning).

Holger Graversen (S):

De Konservatives ordfører starter meget positivt, men det udarter desværre.

Jeg er ked af, at det ikke er gået op for hr. Knud Erik Kirkegaard, at den handling, han efterlyser, har været i gang i flere år.

Med hensyn til lukkeloven: Ville hr. Knud Erik Kirkegaard hellere, som Venstre havde ønsket, skrotte hele lukkeloven? I øvrigt var der heller ikke fuldstændig enighed om, hvorvidt den skulle strammes eller ej.

Så var der eksempler på planlovene. Med hensyn til at lave tre udlejningsboliger i en nedlagt ejendom: Jamen synes Det Konservative Folkeparti, at det er hensigtsmæssigt at sprede en befolkning ud i det åbne land?

Der er vejhensyn, der er skolekørsel, der er mange andre hensyn at tage. Det var da bedre, om vi kan holde liv i de landsbyer, vi har.

(Kort bemærkning).

Kristen Touborg (SF):

Jeg er enig med hr. Knud Erik Kirkegaard i al fald i én ting i det, der blev sagt i ordførertalen, og det er, at vi trænger til mere handling nu, og at vi har behov for mere end pæne ord. Så vidt er jeg enig med De Konservative.

Mit spørgsmål går på en lidt anden led med hensyn til det, De Konservative var inde på, nemlig udsagnet om, at vi har nogle meget restriktive regler vedrørende planlovene. Mit spørgsmål lyder: Er det nu i virkeligheden reglerne, der er noget galt med? Er det i virkeligheden reglerne, der skal ændres? Er det ikke nærmere sådan, at det er administrationen af reglerne, vi snakker om?

Så er vi jo henne ved at måtte sige: Jamen der er vel amter – jeg kunne nævne Ringkjøbing Amt f.eks., som jeg kender en del til – der administrerer noget mere lempeligt efter de samme love, som man i andre amter går meget restriktivt ind omkring.

Og så er vi vel henne ved, at vi i virkeligheden mere snakker om, at vi må gøre vores indflydelse gældende i forhold til det lokale selvstyre – altså kommuner og amter – end at vi egentlig skal ændre reglerne, sådan at tingene skal åbnes helt op.

(Kort bemærkning).

Ebbe Kalnæs (CD):

Man bliver så frygtelig inspireret af et sådant indlæg, så jeg vil gerne spørge hr. Knud Erik Kirkegaard, om det ikke netop er hr. Touborg, der her rammer hovedet på sømmet, når han siger, at vi herinde laver rammeløve og planlove, og at man i styrelserne laver dybtryk og forkromede bøger, som nogle embedsmænd skal styre ude i amterne – vi har så også nogle politikere ude i amterne, som ikke rigtig træder i karakter – men at det i virkeligheden er de strammeste af amterne, der administrerer rigtigt efter bogen, og så har vi nogle, der er sådan lidt fleksible, som så får det til at køre alligevel, også lidt imellem principperne.

Ligger problemet faktisk i, at vi har lavet et system på planlovsområdet, der er så selvkværende, at hvis ikke man snyder lidt med det, og hvis ikke man tager det sådan lidt gelinde, så kan man ikke få noget til at køre?

(Kort bemærkning).

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Til hr. Holger Graversen omkring lukkeloven: Her kan Socialdemokratiet ikke snakke udenom. Der var mulighed for her i Folketinget bl.a. sammen med Det Konservative Folkeparti at fastholde de tidligere regler, men Socialdemokratiet, ministeren, valgte en anden fremgangsmåde til ubodelig skade for udviklingen i de små landdistrikter og i landsbyerne. Det kan hr. Holger Graversen ikke komme udenom.

Så siger hr. Holger Graversen – og det synes jeg i og for sig er meget afslørende – til mig: Er det virkelig hensigten at sprede befolkningen ud i det åbne land? Jamen det er jo lige præcis det, vi taler om: at sørge for, at vi i vores landdistrikter har en befolkning stadig væk, at der er liv på landet; det er det, hele debatten har kørt på i 10 år. Og så kommer hr. Holger Graversen og afslører, at det åbenbart fra Socialdemokratiets side har været en skindebat; i virkeligheden ønsker man det slet ikke.

Til hr. Kristen Touborg og i og for sig også til hr. Ebbe Kalnæs: Jeg kan ikke her på stående fod afgøre, hvad der er regler, og hvad der er administration. Jeg har her en stribe eksempler med op på talerstolen, som jeg ikke har mulighed for at gennemgå, på sager, der efter min opfattelse er afgjort urimeligt og til stor skade for udviklingen i landsbyer og landdistrikter.

Det kan være lovgivningen; det kan også være en ekstremt skrap administration af den,

men det er nu mit indtryk efter den diskussion, jeg jævnlig har med amtspolitikere, at de amter, som er meget restriktive, hævder – og jeg er bange for, at de har ret – at det er dem, der administrerer fuldstændig og direkte efter loven, og at det er de mere fleksible amter, der sådan om ikke bøjer reglerne, så i hvert fald omgås dem meget, meget fleksibelt.

(Kort bemærkning).

Holger Graversen (S):

Nej, så er det misforstået, hvad jeg sagde. Jeg spurgte Det Konservative Folkeparti, om de syntes, det var hensigtsmæssigt at sprede en stor del af befolkningen i det åbne land.

Vi mener, at det er utrolig væsentligt, at man bevarer livet i de mange små landsbyer. De, der skal bo i det åbne land, er dem, der skal have en naturlig tilknytning til landbrugserhvervet, og det er der altså forskel på, for hvis man spreder befolkningen fuldstændig uden planer i det åbne land, giver det store, store ekstraudgifter. Det giver planlægningsproblemer, det giver miljøproblemer, problemer med ældreomsorg, problemer med skolekørsel og meget mere.

Men med hensyn til dem, der har en naturlig tilknytning til landbruget: Selvfølgelig.

(Kort bemærkning).

Kristen Touborg (SF):

Det er i forlængelse af mit spørgsmål før vedrørende administration af planlovene. Jeg vil nødig være årsag til, at det kommer til at se ud, som om Ringkjøbing Amt administrerer uden for loven og bøjer loven, som man måske kunne få indtryk af, når hr. Knud Erik Kirkegaard kommer med svaret.

Det mener jeg ikke er tilfældet. Jeg mener ikke, det er tilfældet, at amterne bøjer loven eller tilnærmer den, for hvis det var sådan, ville ministerierne jo være pligtige til at gribe ind og stoppe den form for administration.

Så jeg har nok den opfattelse, at der er et bånd, hvorunder man kan administrere loven, og det gøres så forskelligt i de forskellige amter, og det er vel i grunden slet ikke så galt.

(Kort bemærkning).

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Til hr. Holger Graversen, som i nogen grad synes at lide af begrebsforvirring omkring det med bosætning i landdistrikterne – nu hævder han, at jeg har givet udtryk for, at jeg vil sprede en stor del af befolkningen ud i landdistrikterne:

Hr. Holger K. Graversen – undskyld, nu skulle uskikken jo nødvendigvis brede sig – men til hr. Holger Graversen vil jeg sige, at det jo ikke er det, det drejer sig om. Det drejer sig eksempelvis om, at vi har nogle nedlagte landbrugsejendomme i landdistrikterne.

Hvis der er mulighed for en fortsat udnyttelse og lidt udvikling omkring disse landbrugsejendomme, så er det efter vores opfattelse til gavn for landdistrikterne, til gavn for de landsbyer, hvor børnene kommer til at gå i skole, og det kan sagtens lade sig gøre, uden at det belaster naturen, uden at det belaster miljøet.

Så til hr. Kristen Touborg, som godt vil holde hånden lidt over reglerne. Hr. Kristen Touborg mener, at bare man har nogle fleksible administrationer rundt omkring i amterne, så går det nok alt sammen, og i Ringkjøbing Amt var der i hvert fald ikke nogen problemer, forstod jeg.

Jeg må så her henvise til beslutningsforslag nr. B 90, som blev fremsat af en række fornuftige partier for nogle måneder siden, og som handler om at opføre eller indrette en yderligere bolig på en landbrugsejendom, når det sker som led i et generationsskifte eller til brug for en medhjælper. Der er der fire konkrete eksempler på problemstillingen, og jeg må med beklagelse sige, at de to af eksemplerne er fra Ringkjøbing Amt.

Den fg. formand (Jytte Andersen):
Hr. Kristen Touborg som ordfører.

Kristen Touborg (SF):

Jeg vil egentlig godt begynde mit indlæg med at svare den konservative ordfører på det sidste indlæg og sige, at jeg i hvert fald ikke vil holde hånden over nogen lovbrud hverken i den ene eller den anden retning. Men jeg synes faktisk, at styrken i det lokale selvstyre, styrken i, at der er et bånd, man agerer inden for og administrerer inden for, faktisk er udmærket, for så er det jo op til politikerne og for den sags skyld op til befolkningerne at lægge den linje, man synes, der skal lægges netop i eget amt, og selvforvaltning er jeg faktisk tilhænger af.

Ellers vil jeg gerne sige tak for redegørelsen. Redegørelsen viser jo tydeligt, at Danmark generelt er i god vækst, både økonomisk og beskæftigelsesmæssigt, og det er da dejligt, men det viser sig desværre ikke så meget i udkantsområderne. Stort set viser redegørelsen status quo fra sidste år, og det er jo trist. Der må og skal arbejdes meget mere målrettet, hvis vi skal nå

målet om, at Danmark skal være et helt land, hvilket er afgørende for velfærdssamfundet.

SF er fuldstændig enig i, at der i landdistrikterne skal skabes en bæredygtig udvikling, der ikke baserer sig på øgede passive overførsler. Der skal være levedygtige landdistrikter med gode beskæftigelsesmuligheder og varierende servicekultur og fritidstilbud, og der skal være en realistisk bosætningsmulighed for flest muligt.

Desværre ses det også af redegørelsen, at der er meget, der tyder på, at udkantsområderne, også bosætningsmæssigt, vil komme til at halte ret meget bagud. Vi har jo ikke de nyeste tal, derfor bliver det jo i nogen grad et skøn, hvordan de ligger, og det fremgår også af redegørelsen. Jeg mener også, at den meget redeligt fremlægger, at der kan være et problem dér, som man skal være opmærksom på.

Men vi synes ikke, der er sket særlig meget. Vi savner altså noget mere eksakt handling. Regeringens fokusområder er da gode nok, men det går altså for langsomt. Vedrørende den økonomiske udvikling er det glædeligt, at forskellene på borgernes økonomi mindskes, men bekymrende, at beskæftigelsen stiger mindre i landkommunerne end i bykommunerne.

Da landbrugserhvervet er et meget vigtigt erhverv for landdistrikterne, vil jeg godt bruge lidt tid på netop det område for en lidt mere indgående behandling af det.

Landbrugserhvervets udvikling i de senere år anser SF for at være katastrofalt. På 10 år er antallet af bedrifter halveret, men svineholdet er steget med 22 pct. Det er bekymrende for befolkningen og beskæftigelsen og ikke mindst for naturen, men SF finder ikke rigtig, at der er sammenhæng mellem ord og handling, og det vil jeg godt give et par eksempler på.

Det ene eksempel, jeg vil give, kommer fra statsministerens nytårstale, hvorfra jeg gerne vil citere:

»I dag ønsker vi at bevare heden med dens særprægede smukke natur, men nu ser vi, at heden er ved at gå til af ammoniakforurening fra landbruget.

Det er godt for Danmark, at vi har et konkurrencedygtigt moderne landbrug, men det skal ikke ske på bekostning af mennesker, miljø og natur. Store dele af landbruget har i de senere år udviklet noget, der mere ligner fabrikker end landbrug. De er ikke rare at være naboer til. Vores vandmiljø er stadig truet af landbrugsproduktionen, selv om der er sket fremskridt.

Alle disse problemer skal løses. Erhvervet må finde en måde at producere på, så der tages hensyn til mennesker i de små samfund, så heden bevares, og så vores grundvand er rent, ellers kan de ikke tale om bæredygtighed.»

De udtalelser er SF meget, meget enige i. Vi synes bare ikke rigtig, at regeringen lever op til intentionerne. Det synes vi heller ikke, regeringen gør i det andet eksempel, jeg gerne vil drage frem, og det vedrører landbrugsloven.

Ved behandlingen af landbrugsloven i 1999 tilkendegav regeringen, at loven skulle strammes op for at hindre, at så mange landbrug bliver nedlagt. Det er desværre gået stik modsat.

I dag nedlægges der ni landbrug, og det gør der i øvrigt hver dag. Hvad har regeringen tænkt sig at gøre for at leve op til statsministerens nytårstale og intentionerne i forbindelse med landbrugsloven? Hvad har man tænkt sig at gøre for at ændre industrialiseringen af landbruget? Jeg mener, at det er altafgørende for, at vi kan have et levende landdistrikt fremover.

Vedrørende en formuleret kommunal landdistriktspolitik er der i dag kun 43 kommuner, der har en sådan. Redegørelsen forventer, at der i år 2003 vil være 120 kommuner, som vil have en skriftlig politik på området. Det mener vi er for lidt. Tallet bør være større, men jeg har også forstået på debatten her i dag, at det er noget, regeringen vil gå meget aktivt ind i. Og det vil jeg gerne kvittere for.

Sluttelig vil jeg da godt sige, at vi er glade for den beslutning, Folketinget tog i forbindelse med behandlingen af den regionalpolitiske redegørelse, nemlig at regionale konsekvenser skal indgå ved større lovgivningsmæssige og administrative tiltag. Det vil medvirke til, at landdistrikterne får bedre udviklingsvilkår.

(Kort bemærkning).

Jens Kirk (V):

Til hr. Touborg kunne man næsten være så næsvis at spørge, om ikke statsministeren har oplyst på sin nytårstale. Jeg synes jo sådan set, at det er fantastisk, at det her skulle være en landbrugstale. Jeg troede, at det var en landdistriktstale, vi havde. Det her var en stor skældud på landbruget, og jeg ved, at hr. Touborg gerne vil kalde sig selv bonde. Jeg kunne også være så næsvis at spørge: Hvis hr. Touborg går hjem i sit eget regnskab og specificerer, hvad der kommer fra landbruget og ikke kommer fra landbruget, er det så helt levedygtigt, uanset hvad man gør, uanset hvilke størrelser man har?

Heden. Vel, ammoniakdampe kan være årsagen til det, men kan hr. Touborg bekræfte, at det jo også kunne være biller og manglende pleje? Vi kan jo bl.a. se oppe på Hjerl Hede, at plejen kan gøre en masse.

Og endelig kan jeg ikke lade være med at spørge: Landbrugsloven, som den er nu, med den opstramning, der skete for et par år siden, efter den er der vel fortsat bopælspligt på ejendomme? Og jeg vil gerne spørge hr. Touborg: Kan man sådan lige pludselig bare jævne og nedlægge en ejendom? Skal stuehuset ikke fortsat bebos?

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Lidt inde i sin tale kom hr. Kristen Touborg ind på, at han syntes, at det hele gik meget trægt. Jeg vil gerne spørge hr. Touborg med hensyn til skiltning i det åbne land: Vil SF da være med til, at det kommer til at gå meget mindre trægt, end det gør i øjeblikket, være med til at åbne op for, at det bliver gjort mere fleksibelt, end det er i dag? Man kunne jo pege på et amt som Viborg Amt, hvor SF jo i hvert tilfælde i form af en formandspost for et miljøudvalg har meget stor kraft. Man kunne måske gøre det til et forsøgsamt, som så kunne lukke op for lidt af det her.

(Kort bemærkning).

Kristen Touborg (SF):

Først til hr. Jens Kirk: Jeg vil gerne minde om, at jeg udtrykkelig sagde, at det var et citat fra statsministerens nytårstale, og så vidt jeg kender reglerne her i Folketinget, er det sådan, at man derudover ikke har ophavsret til sine taler. I øvrigt vil jeg nok mene, at det jo i hvert fald ikke er nogen hemmelig tale, der er holdt. Så jeg føler mig meget på fast grund, når jeg har citeret statsministeren.

Så spørger hr. Jens Kirk, om ikke det er sådan, at der skal være rentabilitet også i landbruget, og siger, at det må jeg jo vide selv. Det er fuldstændig rigtigt. Der skal være rentabilitet, men det er også rigtigt, at det er meget svært at sige, hvordan rentabiliteten bliver bedre, når man når en størrelse på ca. 250 dyreenheder og det jord, der svarer dertil. Det er endnu aldrig lykkedes mig, trods gentagne provokationer ude omkring i forsamlingshusene, at få nogen til at stå op og påvise, at effektiviteten, rentabiliteten er så meget større, når man kommer over den størrelse af landbrug. Det kan ikke være derfor, vi skal gå længere op. Det kan ikke være af den grund, vi

skal gøre tingene større og mere centralistiske. Der må være andre grunde til det, og en af dem er vel Venstres ideologi, går jeg ud fra.

Så spørger hr. Jens Kirk, om ikke det er sådan, at stuehuse skal bebos, når landbrugsejendomme nedlægges. Nej, det er det faktisk ikke. Det er faktisk sådan i landbrugsloven, at der er bopælspligt, så længe det er et landbrug; men i det øjeblik det er nedlagt, er det jo ikke et landbrug mere, og så kan man sådan set nedlægge huset lige så galt, man har lyst til.

Til Dansk Folkepartis ordfører, hr. Christian H. Hansen, vedrørende skiltning vil jeg godt sige, at jeg synes, det er et område, som skal hvile på de lokalpolitiske afgørelser. Jeg vil godt i samme sammenhæng sige, at jeg ikke synes, vi skal have en skilteskov. Jeg synes, det skal være sådan, at tingene kan fungere, men det er for mig meget vigtigt, at tingene er afklaret lokalt, og at det altså er en lokalpolitisk afgørelse inden for lovens rammer.

(Kort bemærkning).

Ebbe Kalnæs (CD):

Den går ikke, vil jeg sige til hr. Touborg.

Planlovens § 22, tror jeg det er, fortæller noget om skilte i det åbne land. Og det, der bliver spurgt om her fra Dansk Folkeparti, er jo, om SF vil være med til at lave en lempelse af det her. Ikke italienske tilstande med store skilte på markerne, men efter nogle ganske klare regler, som arbejdsgrupper har siddet og arbejdet med; piktogrammer osv., som er ensartede i farve og størrelse og sådan nogle ting, sådan så det lille havecenter, så gartneren, så smeden eller noget andet ude i landsbyerne, der prøver at opretholde livet, stadig væk har en henvisning.

Jeg kan næsten ikke forestille mig, når det forslag om at lempe på det her skal for, at SF så ikke vil være klar, når man kigger på, hvad det er for et gennearbejdet program, som grupper har siddet ude i landet og lavet, som bestemt ikke er noget med at skæmme det åbne land.

Kan vi få et svar på det?

(Kort bemærkning).

Jens Kirk (V):

Indrømmet, det var jo rigtigt, det hr. Touborg sagde, at det var et citat. Men det er vel også rigtigt, at i den sidste ende mener SF vel sådan set, at staten burde eje jorden. Vi skal have statsocialisme. Ingen tvivl om det.

Men en vis størrelse giver vel også mulighed for frihed. Eller skal man gå hjemme, hvis man

har dyr i hvert fald, 7 dage om ugen og passe det hele?

Til den anden ting med bopælspligt: Kan hr. Touborg nævne bare nogle få eksempler på, at en ejer af en gård har købt en anden gård og har solgt stuehusmatriklen fra, og så er stuehuset blevet nedlagt bagefter? Kan hr. Touborg nævne bare tre eksempler på det? Hr. Touborg kan nøjes med Ringkjøbing Amt.

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Jeg vil gerne sige til hr. Touborg, at mit spørgsmål jo gik meget på det, som hr. Ebbe Kalnæs fra CD var oppe og præcisere, så det vil jeg ikke gå yderligere ind i. Men jeg vil komme med et eksempel og så spørge, om hr. Touborg synes, at det er rimeligt.

Eksemplet går på, at der er et cafeteria, der har ansøgt om lov til at vise ude ved vejen, at her er et cafeteria. Man får så lov til at vise, at der er et cafeteria, hvorefter cafeteriaet ansøger om at få lov til at få den kendte kniv og gaffel. Det bliver afslået, fordi der ikke er dug på bordene. Er det en fornuftig skiltepolitik?

(Kort bemærkning).

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Det var jo en meget interessant åbning, der kom fra hr. Kristen Touborg vedrørende problematikken omkring skilte i det åbne land. Det bliver spændende at se, hvordan SF nu vil forholde sig til det beslutningsforslag, der er fremsat af en række partier her i Folketinget.

Jeg forstod hr. Touborgs idé på den måde, at der skulle være en mere fri ramme, end der er i øjeblikket, og inden for denne frie ramme skulle man lokalt kunne tage stilling til tilladelse til opsætning af skilte. Det lyder ikke så ufornuftigt.

Men så vil jeg godt spørge hr. Kristen Touborg: Tror hr. Kristen Touborg alligevel ikke, det ville være en god idé, at vi fik lavet nogle centrale regler om, hvordan sådanne skilte skulle udformes, så de får et ensartet præg over det ganske land, så man ved, når man ser et skilt, der ser sådan ud, at så er det formentlig et spisested, der henvises til; når et skilt ser sådan ud, så er det formentlig en lille gartnerivirksomhed osv.?

Vil hr. Touborg ikke godt være med til at overveje, at vi får lavet sådan nogle centrale regler om, hvordan skiltene så skal udformes, netop for at beskytte naturværdier og med hensyn til at beskytte trafikikkerheden?

(Kort bemærkning).

Kristen Touborg (SF):

Jeg vil godt begynde med at svare hr. Knud Erik Kirkegaard for at være sikker på at nå det.

Nu er det jo sådan, at hr. Knud Erik Kirkegaard er en gammel dreven politiker, og når hr. Knud Erik Kirkegaard siger, »jeg forstår hr. Touborg sådan«, bliver jeg altid meget opmærksom, for så er jeg godt klar over, at så er der en ræv bag øret, og så må jeg nok hellere høre godt efter, hvad det er, ordføreren har forstået. Jeg kan så meddele, at hr. Knud Erik Kirkegaard ikke har forstået, men har misforstået.

For det, jeg sagde omkring skiltning, er, at jeg går ud fra, at det fungerer inden for lovgivningens rammer, som de er. Og jeg finder faktisk, at det fungerer ret udmærket i mange situationer, i al fald i det område af landet, hvor jeg kommer fra.

Jeg vil godt i den forbindelse svare hr. Christian H. Hansen. Jeg kan naturligvis ikke gå ind i enkelt-sager, som jeg ikke har fuldt kendskab til, men jeg vil sige, at sådan som hr. Christian H. Hansen fremstiller den sag, forekommer den mig at være urimelig, sådan som den er belyst.

Hr. Kirk snakker om, at SF jo vil have statsocialisme. Der er jo ikke noget, der er mere forkert, men det ved hr. Jens Kirk jo formentlig også godt, så det skal jeg såmænd ikke bruge mere tid på. Derimod skal jeg gerne svare på spørgsmålet om stuehusene.

Der er faktisk ret så mange stuehuse, der nedlægges, og det at jeg bare lige skulle give tre eksempler, ville jeg være lidt ked af, for det behøver jeg ikke bruge Ringkjøbing Amt til, det kunne jeg såmænd bruge Gudum Sogn til, hvor jeg kommer fra, i stedet for.

Men jeg synes måske ikke, det er helt rimeligt at trække enkelt-sager ind på den måde. Der er jo ingen tvivl om, at sagen er, at der bliver nedlagt masser af boliger i landområder, om ikke lige samtidig med nedlægningen af landbruget så i løbet af få år, fordi stuehusene simpelt hen står og forfalder, når de kun bliver brugt til udlejning.

(Kort bemærkning).

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Lige så lykkelig jeg var over hr. Kristen Touborgs indlæg for nogle gange siden, lige så ulykkelig blev jeg naturligvis, da jeg hørte, at jeg havde misforstået det hele.

Det sker jævnlig, at det umiddelbart forekommer, som om hr. Kristen Touborg giver udtryk

for nogle meget fornuftige synspunkter. Det sker jævnlig f.eks. i morgen-tv. Når hr. Kristen Touborg så bliver interviewet efter SF's gruppemøde, lyder det knap så fornuftigt, i al fald lader det til, at vi har misforstået det hele. Det må vi tage til efterretning, at det er sådan. Men jeg synes, det er synd for den her sag.

Så bed jeg mærke i, at hr. Kristen Touborg betegnede mig som gammel. Nu forekommer det egentlig mig, at gammel er en hædersbetegnelse, og derfor forventer jeg naturligvis, at fremover vil hr. Kristen Touborg behandle mig med noget større ærbødighed, end han hidtil har haft for vane.

(Kort bemærkning).

Ebbe Kalnæs (CD):

Når jeg før sagde til hr. Touborg, at den går ikke, er det, fordi de regler, vi har i planloven omkring skiltning, er så klare, så rigide, så totalt fir-kantede, at det ikke er muligt at slippe uden om dem. At der står lidt hist og her, som man ikke har politianmeldt for tiden og sådan noget, er jeg fuldt ud klar over. Men hvis man ville, kunne man uden videre gøre det.

Der er nogle ganske bestemte regler, som det ganske rigtigt er nævnt, for spisesteder osv. med kniv og gaffel. Men de mennesker, der har lavet et sted, hvor de sælger kunst, keramik, de, der har et havecenter, de, der har den slags ting ude i landdistrikterne, ude i landsbyerne, som har mulighed for at opretholde en levevej derude – til godt miljø indregner jeg også gode muligheder for beskæftigelse – disse mennesker har ikke en chance med de nuværende skiltninger. Det er dér, vi appellerer til SF, om ikke det er muligt at lempe bare en smule. Vi skal nok styre det ordentligt. Så hr. Touborg kan tage det helt roligt.

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Man kunne jo fristes til at glæde hr. Touborg med, at det jo ikke kan være grundet alder, at man ikke har hørt spørgsmålene heroppe.

Men planloven bliver vedtaget og er vedtaget i Folketinget. Det er den, der giver redskabet til de mennesker, som hr. Touborg var inde på så skulle lave nogle fortolkninger, sådan så det nu passede ind, men de mennesker, der sidder dér, er jo nødt til at overholde den lovgivning, der er vedtaget herinde. Så kan spørgsmålet jo konkret være: Vil SF være med til at ændre planloven herinde ud fra det beslutningsforslag, som også har været nævnt før?

Jeg er helt sikker på, at der er mulighed for i den kreds, at man åbner op for, at SF eksempelvis skulle blive medforslagsstiller til det forslag, hvis det skulle komme så vidt.

Det signal, den lille åbning, som hr. Touborg egentlig har sendt ud herindefra i dag – for der er sendt en åbning ud – vil hr. Touborg love, at den åbning også bliver fortalt til samtlige amts- og kommunalbestyrelsesmedlemmer for SF?

(Kort bemærkning).

Jens Kirk (V):

Mener hr. Touborg ikke, at landbrugsloven af 1998 med den hvilende forkøbsret har hindret en hel del nedlæggelser? Der er jo forpligtelse til, at vi skal holde disse bygninger i stand, ellers skal handelen jo omgøres.

Mener hr. Touborg ikke, at det er en stramning i stedet for en lempelse af den tidligere lov?

(Kort bemærkning).

Kristen Touborg (SF):

Først til hr. Kirkegaard: Jeg er ked af, hvis hr. Kirkegaard opfattede det, jeg sagde, negativt. Det var nærmest ment som en ros. Jeg sagde jo ikke bare, at hr. Kirkegaard var gammel, faktisk sagde jeg, at hr. Kirkegaard er en gammel dreven politiker. Det plejer ikke at være sådan, at det ligefrem skal være et negativt ladet ord, og det kan hr. Kirkegaard jo så bygge videre på. Så vil jeg gerne love, at jeg ikke vil være mere ærbødig i fremtiden, end jeg hidtil har været.

Så sagde hr. Kirkegaard, at det jo jævnlig sker, at jeg sagde noget, jeg tror, hr. Kirkegaard sagde i morgen-tv, og derefter kom til SF's gruppemøde og så sagde noget andet. Jeg ved ikke, om det skyldes hr. Kirkegaards alder, men det burde vel være gået op for hr. Kirkegaard, at jeg ikke kan have nået at være til SF's gruppemøde i mellemtiden, her mens debatten har foregået. Så det kan vel ikke være det, der er tilfældet.

Jeg vil godt sige generelt omkring det med skiltning og alle de spørgsmål, der er stillet, at jeg har sagt, at jeg mener, at det er en god idé, at man har et bånd, og at man derindenfor kan administrere loven.

Jeg synes, det er en god idé, at det er sådan, at det kan fungere, og når hr. Kalnæs siger, at der er så klare regler, så der slet ikke er noget at raffe om, går jeg ud fra, at hvis der er sket ulovligheder, vil ministeriet gribe ind. Og da er det altså sådan, at jeg faktisk opfatter det sådan, at i det

amt, jeg kommer fra, fungerer det ret afbalance-ret og ret udmærket. For jeg er ikke indstillet på, at man laver skilteskove – italienske forhold var der nogle, der snakkede om.

Så det er en afvejning af, om man vil det ene eller det andet. Derfor finder jeg faktisk, at planen på det punkt fungerer udmærket.

Den fg. formand (Jytte Andersen):

Jeg gør opmærksom på, at der er flere ordførertaler til denne her debat, og også opmærksom på, at vi ikke er ved dagsordenens sidste punkt. Men at vi tager fat på tredje spørgsmålsrække, kan jeg forstå er magtpåliggende.

(Kort bemærkning).

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Jeg vil godt takke hr. Touborg, fordi han ikke gik i den fælde, som jeg stillede op for ham, nemlig opfordringen til fremover at optræde med større ærbødighed over for mig. Det ville blive misforstået fuldstændig, og jeg ville blive dybt skadet af det ovre i det vestjyske, hvis det begyndte at finde sted.

Jeg er fuldstændig klar over, at hr. Touborg ikke har været til gruppemøde i SF imellem de to udtalelser, der kom her.

Hr. Touborg sagde jo også, at han var på vagt, når der kom udtalelser fra mig. Det, der er sket, er formentlig, at hr. Touborg kom til at tænke på, hvordan det ville komme til at forløbe på SF's gruppemøde, hvis hr. Touborg her præsenterede det fornuftige synspunkt om at være med til at lempe skiltereglerne. Men jeg vil alligevel opfordre hr. Touborg til at gøre forsøget.

(Kort bemærkning).

Ebbe Kalnæs (CD):

Til hr. Touborg: Jeg tror da gerne, at det jyske amt, hvori hr. Touborg bor, måske administrerer de her regler lempeligt. Det dér med at leve godt mellem principperne, gør man jo af og til godt i Jylland, har jeg lagt mærke til.

Men det vil være sådan, at hvis der er skilte ude ved vejen for noget som helst ud over det, jeg nævnte lige før, er det, fordi amtet ikke politianmelder det og ikke holder loven. Og jeg synes, det er en kedelig situation, vi er blevet bragt i, at i de amter, der holder loven og politianmelder, er der store problemer. For dem, der bryder loven og ikke politianmelder, går det, indtil videre i hvert fald.

(Kort bemærkning).

Kristen Touborg (SF):

Jeg vil godt sige til hr. Kalnæs, at jeg absolut går ind for, at de, der holder loven, får en mindst lige så god behandling som dem, der bryder den. Det går jeg absolut ind for. Men jeg går samtidig ud fra, at det er sådan, at hvis Ringkjøbing Amt kører ved siden af loven, vil de også høre fra tilsynsmyndighederne. Så meget tiltro har jeg til vores statslige system, så det er jeg rimelig overbevist om nok vil være sådan.

Til hr. Kirkegaard: Den sag er vist efterhånden uddebatteret.

Den fg. formand (Jytte Andersen):

Hr. Christian H. Hansen som ordfører.

Christian H. Hansen (DF):

Allerførst vil jeg gerne takke regeringen for redegørelsen. Jeg tror stadig væk på, som jeg troede ved landdistriktsredøgørelsen sidste år, at det er meget vigtigt, at vi fortsætter med at debattere det område. I modsat fald ville der jo ske det, at man gik hen og helt glemte de borgere, som bor uden for byområderne.

Når man som jeg selv er bosiddende i en landkommune, bliver man hurtigt klar over, hvilke problemer der rører sig. Ja, med mig er det endda så vidt, at jeg bor i en landsby, som hedder Frederiks, og som ligger i Karup i Jylland. Og når man så oven i købet også er kommet med i kommunalbestyrelsen, jamen så får man jo problemerne endnu tættere ind på livet.

Noget af det, som blev debatteret sidste år, er også med i redegørelsen i år. Sådan vil det altid være, at mange ting går igen.

På side 19 i redegørelsen står der noget om kommunesamarbejdet og eventuelle kommunale sammenlægninger. I Dansk Folkeparti er vi positivt indstillet over for, at nogle kommuner kan finde ud af at samarbejde om nogle ting. Her er muligheden for inddrivelse på inkassoområdet jo også beskrevet i redegørelsen, men når vi kommer til det punkt, som går ud på sammenlægninger af kommunerne, må jeg sige, at vi er lidt mere skeptiske.

Jeg er helt klar over, at kommunesammenlægninger og talen derom bunder i økonomiske forhold, bunder i, at der er en del kommuner, der efterhånden har en snæver økonomi. Her er der mange, som har den opfattelse, at vi hellere må se at få slået nogle kommuner sammen, for så giver det nok nogle bedre forhold.

Jeg tror nu mere, det forholder sig sådan, at hvis man f.eks. tager to kommuner og lægger dem sammen, fordi man i forvejen har konstateret, at de har en dårlig økonomi, ja, så er der også meget stor risiko for, at det bliver én stor kommune med én stor dårlig økonomi. Dette ud fra tankegangen om, at fordi noget bliver stort, er det ikke altid, at det bliver godt.

Når vi kommer til afgørelserne omkring kommunesammenlægningerne, de steder, hvor de kan gå hen og blive aktuelle, ja, så mener vi i Dansk Folkeparti, at det er meget vigtigt, at det ikke bare er en beslutning, som politikerne tager, men at borgerne bliver draget fuldstændigt og helt med ind i denne beslutning.

I Dansk Folkeparti ønsker vi, som vi jo også har kunnet høre alle andre partier sige, en positiv udvikling i vores landdistrikter. Redegørelsen her ser da også ganske fin ud. Den redegørelse, der kom sidste år, var også flot. Jeg mener, at jeg sidste gang sagde noget om, at det kunne have været manuskriptet til en Morten Korch-film. Jeg kan så gå videre nu og sige, at nu er manuskriptet til Morten Korch-film nummer to kommet. Og det er ikke negativt ment, for jeg holder meget af Morten Korch-film.

I redegørelsen sidste år var der en beskrivelse af de trafikale forhold i forbindelse med landdistrikterne. Der blev nævnt noget om kollektiv trafik og et videnscenter, der skulle nedsættes i den forbindelse. Her vil jeg gerne spørge ministeren: Hvordan er det egentlig gået med det projekt?

Når jeg nævner det, er det, fordi jeg tror, at med hensyn til noget af det, som står på side 14 i redegørelsen, nemlig om befolkningsudvikling og bosætning, spiller mange af de ting, der står der, ind. Men jeg tror også, at muligheden for at komme frem og tilbage, når man bor i landdistrikterne, er meget væsentlig.

Jeg må i den forbindelse, som jeg også nævnte sidste år, igen nævne afgifterne på bilismen herhjemme, høje benzinafgifter, høje vægtafgifter. Netop privatbilismen er efter min opfattelse en af de væsentlige faktorer, der gør, at man kan komme til og fra disse landdistriktsområder.

Jeg ved, at en del vil sige, at så findes der jo den kollektive trafik. Den vil jeg bestemt ikke nedgøre, men forholde mig til, at den kollektive trafik er udmærket visse steder i de større byer, men i de tyndtbefolkede områder fungerer den stadig væk ikke optimalt.

Jeg nævnte sidste år, at regeringen havde et stort problem at tage fat på. Jeg føler ikke, at re-

geringen overhovedet har taget fat på det problem. Benzinen stiger stadig væk, vi når vel op på omkring 10-11 kr. for en liter. Der er ingen tvivl om, at det gennemgående budskab fra befolkningen i disse områder er, at nu må det snart få en ende med alle disse afgifter på privatbilmens.

Det er formodentligt et problem, som den nuværende regering absolut ikke har til hensigt at gøre noget ved. Jeg tror netop, at løsningen heraf ville kunne medføre, at flere fik lyst til og mulighed for at flytte ud i landdistrikterne.

Nej, regeringen springer over dette problem, og så nævner den på side 15 i redegørelsen – og nu kommer jeg så til den side, jeg helst ikke måtte have læst, som burde have været blank i min bog, men så må jeg opfordre til, at man næste gang piller den ud, hvis der er noget, man synes jeg ikke må citere fra i redegørelsen – at landdistrikterne og landkommunerne har en helt konkret mulighed for at forøge befolkningen ved at modtage flere indvandrere og efterkommere fra tredjelande. Jamen det er da sikkert også lige på den måde, befolkningen godt kunne tænke sig at få vækst i lokalsamfundet. Jeg må tage mig til hovedet og sige, at det er det totalt modsatte, jeg hører, når jeg kommer ud.

Nu kan man selvfølgelig anklage – og det er allerede sket – Dansk Folkeparti for endnu en gang at tage debatten om indvandrere op, men regeringen lægger altså selv op til det ved at skrive denne problematik ind i landdistriktsredegørelsen og oven i købet bruge den som et mål for at forøge befolkningen.

Her må jeg sige, at jeg tror, at der er mange i de større byer, som egentlig godt kunne tænke sig at flytte ud i landdistrikterne, men det er altså den problematik omkring transportmuligheden fra og til, jeg tror er størst. I visse tilfælde vil det betyde, at man eventuelt skal have to privatbiler, og så kan økonomien ikke hænge sammen for den enkelte familie med de skatter og afgifter, der er på det område. Her er stadig væk en meget stor opgave at tage fat på for regeringen.

Så er det positivt, at der er lavet den pulje til bevarelse af landsbyskolerne, for det tror jeg også er et meget vigtigt element for at få tilflyttere til områderne, at man bevarer disse landsbyskoler. Så er der den problematik med, at der faktisk i mange Venstre kommuner er blevet lukket landsbyskoler. Det kan befolkningen jo så tænke på, når vi kommer til den 20. november.

I redegørelsen bliver der også gjort en del ud af at fortælle, at inden for landbrugssektoren er

antallet af bedrifter med svin faldet. Man gør opmærksom på, at der i 1990 var knap 30.000 bedrifter med svin, som i 1999 var faldet til godt 15.500. Det er efter Dansk Folkepartis opfattelse selvfølgelig en sørgelig udvikling. Vi så gerne, at landbruget stadig væk havde mange bedrifter, og vi er ikke så glade for den udvikling, som er sket, hvor en masse bedrifter er blevet sammenlagt og blevet større.

Denne udvikling træder da også lidt ved siden af Morten Korch-manuskriptet. Man kan selvfølgelig også sammenholde det med, at vi er i udvikling, og at vi er nødt til at følge udviklingen også på landbrugsområdet. Det vil sige, at vi skal være konkurrencedygtige. Det er nok en udvikling, som bare sker, fordi vi er nødt til det af økonomiske årsager.

Der vises da også tegn på, at bare fordi en bedrift er stor, er det ikke ensbetydende med, at den har den bedste økonomi.

Når man i redegørelsen gør opmærksom på, at det i denne forbindelse er vigtigt, at der kommer andre erhvervsvirksomheder ud i disse områder, må jeg give regeringen fuldstændig ret. Det er ganske vigtigt, men derfor er det nok også vigtigt, at regeringen samtidig laver en erhvervs politik, som gjorde, at flere fik lyst til at etablere sig med deres egen virksomhed. Jeg tror stadig på, at mange føler, at det er for bureaukratisk svært at starte op.

Vi har jo også været inde på skilteproblematikken her i salen, som også kunne være med til at lempe forholdene for virksomhederne.

Jeg vil afslutte med at sige, som jeg har gjort før, at jeg anerkender, at ministeren har gjort et stort forsøg på at tilgodese landdistrikterne, men det virker meget håbløst, når andre ministerier prøver at trække i den fuldstændig modsatte retning med en masse lovgivning og en masse krav på andre områder. Her tænker jeg specielt på Økonomiministeriet, Finansministeriet og Miljøministeriet. Den her landdistriktsredegørelse får jo ikke den pondus, den skulle have, når der er de her initiativer, for der er stadig væk behov for, at der bliver banet helt nye veje og muligheder for udvikling i vores landdistrikter.

Ebbe Kalnæs (CD):

Når vi taler om at gå ind i regionalpolitikken, når vi taler om spredning af statslige arbejdspladser osv., ved alle, hvor meget tid vi har brugt på det. Alle ved, hvor mange debatter vi har haft. Jeg vil sige igen, som jeg sagde sidst, at

hvis mængden af debatter og de timer, vi har brugt på det, de samtaler, der har været både her i salen og andre steder om det, skal give udtryk for, at de skal omsættes til resultater, bliver det godt, så bliver det rigtig godt.

Jeg vil også gerne fra starten sige om ministerens redegørelse her i dag, at den er fin. Den er flot lavet. Der er mange ting, man kan læse i den og også blive klogere af det.

Når det er sagt, vil jeg også gerne sige, at de diskussioner, vi fører her, er noget med, at vi taler varmt om, at tingene skal gøres på en anden måde, og vi taler om holdninger om, hvad vi gerne vil stræbe imod, og så bliver det som regel lynhurtigt fulgt op af en række teoretiske, teknokratiske, ufølsomme analyser på forskellig vis om, at der er nogle marginaler her eller dér, der har forskubbet sig i indtjening og udvikling i et eller andet hjørne af landet. Eller man finder ud af fra Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, at med statslige arbejdspladser er det nu gået sådan og sådan, og det er slet ikke rigtigt, de ligger ikke i København, dem, der er lavet på det seneste.

Den form for eksakt videnskab, der ligger i at lave alle de her marginale analyser af, hvordan indtjeningen er gået, er ikke det papir værd, de er skrevet på, for det er ikke det, det handler om. Men vi er efterhånden endt i en situation, hvor vi tror, at vi kan sådan rapporte os til det hele og ud fra analyser, beregninger og statistik kan forklare og fortælle alting, og i virkeligheden er det slet ikke det, det handler om. Det er slet ikke det, vi er i gang med. Det, vi skulle i gang med, var at spørge: Hvad kan vi lave af operationelle ting, så det går i en anden retning?

Hvis skolen, hvis brugsen, hvis idrætsforeningen, hvis nogle af de elementer, der ligger i det lille samfund i landsbysamfundet, af en eller anden årsag falder ud, jamen så falder hele korthuset. Det er en dominoeffekt. Den er sikker hver gang.

Er skolen der ikke længere, er der ikke unge i idrætsforeningen, for så kan de lige så godt tage den dér klub, der ligger inde ved byskolen. Så har vi ikke længere de folk, som skal være det kulturelle grundlag og det bærende i det landsbysamfund senere hen.

Derfor er det vigtigt, at vi tænker på, hvad der er forudsætningen for, at de ting eksisterer, i stedet for at skrive rapporter om, hvad man kunne lave af andre og nye ting. Det kunne f.eks. være en låneramme med garanti for at bygge boliger i landsbyerne, som supplerede skolen op; tæt, lavt byggeri, dobbelthuse eller andet i en rimelig

størrelse til en rimelig pris, som unge familier kunne være i.

Det er jo vist med alle de beregninger, at der er 16 pct., der gerne vil bo derude. Hvis vi lavede nogle lånerammer og nogle garantier, gjorde vi, at det var muligt at bygge også lejebyggeri i nogle af de landsbyer, som kunne få nogle af de familier til, som kunne levere nogle af de børn, som kunne levere grundlaget for, at skolen stadig væk eksisterede, som kunne levere grundlaget for, at brugsen var der stadig væk, som kunne levere grundlaget for, at der var nogen i idrætsforeningen, at der var nogen i forsamlingshuset – at der var forudsætninger.

Det er den eneste vej, hvis man skal ændre på det her. Man kan ikke gøre det på anden vis. Det er ikke muligt på anden vis end at skabe grundlaget, for det er befolkningssammensætningen i et givet område, der afgør, om tingene hænger sammen.

Så skal vi også huske, at landdistrikterne jo ikke altid, men ofte hører til kommuner, som har ganske mange vanskeligheder med den kommunale finansiering og den form, vi har i dag, og det er jo en helt anden diskussion, når vi taler egentlig kommunal finansiering, hvor vi med bloktilskud og andet har fået lavet nogle systemer, der virker dybt tilfældigt og rammer i flæng. Det er jo en af de ting, som vi også er i gang med at kigge på, ikke dybt nok, synes jeg, men vi er dog i gang.

Derfor er det vigtigere, når vi taler landdistrikter, at sige: Hvad skal vi operationelt gøre for, at der er den forudsætning, der skal til? Altså at der er de mennesker, der skal til? Er der en befolkningssammensætning?

Det kan man altså kun gøre ved at skabe de muligheder, der skal være der. Det er vejen at gå. Nogle har været inde på, om det overhovedet har noget med os at gøre. Om ikke det er det lokale selvstyre, og om ikke det er kommunerne, det drejer sig om.

Nogle har været inde på, om ministeren kunne finde nogle ordninger, holde i hånd og hjælpe lidt på vej. Nogle kunne måske gå så langt som til at sige, at ministeren skal stille nogle krav om at få lavet nogle gedigne planer for, hvordan man holder de her mulige landsbyer intakte, så de også kan fungere fremover.

Ja, jeg vil sige, at indimellem kunne jeg da godt finde på at være lidt fundamentalist i den retning, for jeg synes, at det er vigtigt.

Men vi skal som sagt huske på, at nogle af de kommuner, som har den her opgave, er nogle af

de kommuner, der har det meget vanskeligt med den form for kommunal finansiering, vi har i dag. Så dét er det vigtige at sige om det at opretholde de her landsbyer.

Så er det jo klart, at vi var inde på skiltning. Det kan lyde som en meget lille ting, om man har lov til at skilte, om man har mulighed for at skilte om, at man har det her gartneri eller den her planteskole eller andet. Men det er søreme vigtigt, for der er jo tale om arbejdspladser. Måske mand og kone, måske flere, og der er også tale om måske yngre familier, der vil overtage, og som har børn, der kan holde gang i skolen osv.

Så jeg vil sige til hr. Touborg, at skiltene i den her sammenhæng, hvis de ellers bliver udformet ordentligt og det ikke bliver italienske tilstande, er et element, som er en lille vigtig ting i rækken af det at holde gang i de her landdistrikter.

Så er det angående det, vi var inde på tidligere på dagen, nemlig planloven og den måde, vi laver planloven på. Der vil jeg stadig væk sige, som jeg har sagt mange gange, at vi laver nogle rammelove her i Folketinget, men der er masser af bemyndigelser til ministeren i de rammelove. Det vil altså sige, at man i styrelserne sidder og laver nogle meget fine manualer om, hvordan det skal foregå, som man lægger ud i amterne, som så i øvrigt skal administrere dem.

Planlovsområdet, ikke mindst det, men også miljøområder har jeg nævnt før, men jeg vil gøre det igen.

Jeg ringede til direktøren for miljø- og planlægning i mit eget amt på Fyn og sagde, at den her sag ikke virker særlig fornuftigt behandlet, og at der er andre muligheder. Vi skal ikke snyde, vi skal holde reglerne, men der er andre muligheder. I hvert fald kunne vi foreslå nogle afværgende ting, som gør, at folk ikke kommer så voldsomt i klemme.

Men svaret var: Hvorfor spørger du om det? Jeg sagde, fordi jeg mener, at sagsbehandlingen kunne være bedre. Så fik jeg svaret: Sådan noget blander vores politikere sig aldrig i.

Det er måske det, der er galt. Derfor er vi også nødt til at sende et signal herfra til medlemmerne af amtsrådene, de, der sidder i teknik- og miljøudvalg, om, at det altså ikke kan hjælpe noget, at vi laver det her område, der hedder planlov, til en selvkørende lovgivning, som er lagt i nogle rammer, og som kører helt for sig selv.

Vi kan ikke lave planlove, der er til at leve med for almindelige mennesker, og som landdistrikter kan leve med, hvis ikke vi kan få lov til

at komme ind og røre ved dem, vurdere dem, analysere dem individuelt, prøve at tilpasse nogle ting.

Vi kan have nogle overordnede rammer, det er klart. Og hvis nogle går ud over grænsen, fordi de rent miljømæssigt og på anden måde bærer sig tosset ad, så er der masser af ankenuligheder.

Vi har bl.a. Naturklagenævnet, som jo enhver kan sende et brev til, det koster kun 4 kr., og så kan de få efterprøvet deres dag, hvis nogle ude i en kommune skulle have båret sig alt for tosset ad.

Derfor et det som sagt vigtigt at få det her lavet operationelt. Det vigtige er, at vi ikke forfalder til at lave alt for mange analyser med alt for mange decimaler om, hvorvidt det ene eller det andet hjørne af landet har haft lidt mere eller mindre indtægt.

Det afgørende er, at vi får skabt nogle rammer, der gør, at vi har mulighed for at kigge på tingene konkret. Mulighed for at leve en lille smule mellem principperne og ikke altid efter nogle så skarpe principper, så de ikke passer til den enkelte opgave.

Det er jo et holdningsfelt, vi er inde i, mere end det er et spørgsmål om alene at tale lovgivning. Det er en holdning til, når vi laver love, om vi har tillid til, at de mennesker, der bor derude på stedet, faktisk også gerne vil passe på deres ting og dermed får et vist råderum. Dermed gælder det selvfølgelig også, at kommunerne har lidt større råderum, og at de har noget større råderum i det åbne land, end de har i dag. Det tror jeg egentlig vi kunne få megen glæde af, uden at det blev dårligere hverken for miljø eller for natur.

Men vi støtter selvfølgelig meget det, der ligger. Vi synes, at regeringen er gået positivt ind i det her. Det, der vel gælder meget, når det er her i Folketingssalen, er, at hvis nogle laver B-forslag, det vil sige beslutningsforslag eller noget andet, så bruger vi lidt meget af vores tid på at fortælle, at det havde vi tænkt på for længe siden, og at det har vi andre gjort osv.

Vi er ikke særlig åbne i debatten, når det gælder om, at vi jo faktisk meget bredt i det her Folketing, som jeg kan høre det, er dybt enige om, at denne her strøm skal vendes, at de landdistrikter skal have mulighed for at eksistere både finansieringsmæssigt og planlovmæssigt, og at de på anden måde i det hele taget skal have en opbakning, der er lidt ud over det, vi måske har set de tidligere år.

Den fg. formand (Jytte Andersen):
Fru Vibeke Peschardt som ordfører.

Vibeke Peschardt (RV):

Først en lille serviceoplysning til hr. Ebbe Kalnæs, som jo har brugt lang tid på at tale om skilte.

Jeg vil sige, at ovre i Miljøministeriet har man en arbejdsgruppe, der sidder og arbejder med at lempe de regler, sådan at den stakkels keramikker på Langeland, der ikke kan få lov til at få vist hen til sit sted, som ligger langt inde på en mark, måske kan få det, når de regler bliver til noget. Det var bare for måske at undgå flere skilteudredninger.

Men så til emnet her, nemlig landdistriktsredegørelsen, som vi synes er en meget fin og gennemarbejdet redegørelse her for år 2001. Når man sidder med den i hånden, kan man ikke undgå at komme til at tænke på, hvad det er for et fantastisk velordnet lille land, vi lever i.

Vi tager hånd om problemer, man i andre egne af verden ville betragte som ikkeeksisterende, og vi tager det for fuldstændig givet, i hvert fald herinde i Folketinget, at sådan er det også. Man kan gå ind i vores finanslov og se, at der nu står 21 mio. kr. på den konto, der er at arbejde for omkring det her emne, og det synes vi er godt.

Nu er jeg jo så heldig at være både landbrugsordfører, miljøordfører og trafikordfører og så det her lidt ved siden af, og derfor har jeg også på nogle andre leder nogle andre indgange til emnet og til landdistriktsredegørelsen.

Nu er det jo sådan, at når vi overhovedet beskæftiger os med, hvordan det går i landdistrikterne, er det jo, fordi den strukturudvikling i landbruget og i samfundet, vi har været ude for siden begyndelsen af 1960'erne, har ændret det danske land fuldstændig.

Landbruget var dengang Danmarks vigtigste erhverv både indtjeningsmæssigt og beskæftigelsesmæssigt. Der var 500.000 mennesker ansat i det samlede erhverv, som selvfølgelig ikke bare er primærlandbruget, og nu ligger det faktisk nede på en fjerdeplads, idet landbrugseksporten udgør 25 pct. af den samlede eksport, og beskæftigelsesmæssigt er det faldet tilsvarende.

Den største beskæftigelse, vi har i dag, er serviceerhvervene, hvor man udfører mange af de opgaver, der tidligere i høj grad blev udført i hjemmene. Industrien, den tunge industri, flytter andre steder hen i den globaliserede verden, og det, vi her i landet nu tjener penge på, er

vindmøller og fremtidsteknologier, mere end det er landbrugsvarer.

Strukturudviklingen i landbruget som primærhverv er jo sket, uden at så mange egentlig har interesseret sig for det, måske lige bortset fra Folketinget.

Det var udviklingen, hed det sig. MD Foods, som vi jo har talt om flere gange i dag, opkøbte små andelsmejerier, der har været omkring 400 af dem, og nedlagde dermed arbejdspladser decentralt for at oprette færre igen centralt. I dag har vi bortset fra små nicheproduktioner eksempelvis koncentreret hele produktionen af gul ost i ét kæmpe højteknologisk mejeri, der ligger i Taulov, tæt ved motorvejen uden for Fredericia, og så er der de små gårdmejerier tilbage plus 2 pct. af resten.

Det er for at give et billede af, hvad det er, vi har for os, og så må vi vende os mod andre dele af samfundet, som jo i virkeligheden er igennem nøjagtig samme udvikling. Det får også den virkning eller har haft den virkning, at livet på landet flytter andre steder hen, selv om redegørelsen jo viser, at der er en strøm på vej tilbage.

Det er jo sådan, at strukturudviklingen, eller udviklingen kan man sige, jo også findes i den offentlige sektor. Hvis man kigger på hospitalsvæsenet i dag og på lægevæsenet og på andre offentlige væsener, så vil man jo se, at der er en stærk strøm hen imod en centralisering også her.

Der er for ganske nylig kommet en rapport om politi og retskredse, og det handler ikke om at lave flere af dem, det handler om at lave færre. Måske fordi man siger, at det er billigere, og at ny teknologi gør det muligt, men det kommer til at betyde noget decentralt, altså både i mindre byer, selvfølgelig ikke i landsbyer, men det kommer til at betyde noget for mønstret.

Det er selvfølgelig også derfor, man har gjort det, som redegørelsen så udmærket beskriver: Man har gjort en hel del ved det her for at forsøge at vende udviklingen. Man har Landdistriktpuljen, den har jeg nævnt, man har program for sikring af små skoler osv. Det er rigtigt, som flere har nævnt i dag, at skoleområdet selvfølgelig er noget af det, som betyder meget for livet i mindre byer, men det er jo ikke det samme som at have et program, så man fuldstændig sikrer mod nedlæggelser, for det handler jo også om kommuneaftaler og penge og de enkelte kommuners økonomi.

Forudsætningen for, at det er gået på den her måde, har jeg tænkt en del over, og det er egentlig ganske, ganske indlysende. Det er jo egentlig

sådan, at transporten er billig, og det er temmelig billigt i vores velhavende samfund at transportere sig rundt i bil, og det er jo også det, der gør, at man kan bo på landet og arbejde betydelig længere væk end der, hvor man faktisk havde hele sit liv i ældre tider.

Vi tror i Det Radikale Venstre, at strukturudviklingen i et eller andet omfang vil fortsætte, og vi tror også, at der inden for en måske 10-årsperiode bliver behov for f.eks. at se på kommunestrukturen i Danmark. Det er jo sådan, at det forslag til vedtagelse, der er skruet sammen, og som vi stort set, kan jeg forstå, er enige om i dag, og som vi selvfølgelig støtter, handler om udkantområderne.

Jeg tror også, at de udkantområder, sådan som udviklingen er, vil blive ved med at være der, og det, fremtiden handler om, bliver så, at man kommer til at tage sig mere af dem. I den forbindelse vil jeg sige, at der tror jeg, man skal prøve på nytænkning i kraft af nogle af de penge, man har fået til det her.

Jeg fik ideen forleden dag på en tur. Jeg var oppe i Thy, hvor jeg blev kørt rundt, og hvor en mand sagde til mig: Derinde ligger en lille by, der hedder Klitmøller. Alle ved jo, at Klitmøller er et sommersted, og så er der nogle enkelte fastboende. Men, sagde han, de fastboende bliver i højere og højere grad tiltrukket hertil, og det er en helt bestemt gruppe mennesker, der bliver tiltrukket, nemlig folk, der er interesseret i surfing, altså ikke at surfe på Internettet, men at surfe på bølgerne.

Der var 10-15 meget ressourcestærke familier, der var flyttet til den by, fordi de havde den specielle interesse. Den specielle interesse er nu med til at generere et fællesskab i det område, som faktisk betyder tilflytning til det. Der er så nogle andre problemer forbundet med det, men jeg siger det for at nævne, at man måske i den forskning, man laver på det her, også med henblik på yderkantområder, som det her er, skulle vende sig helt nye steder hen, for det er sikkert ikke det eneste eksempel, der er på, at bestemte steder har speciel tiltrækningskraft på nogle specielle typer.

Jeg skal slutte med at sige, at vi kan støtte forslaget til vedtagelse.

(Kort bemærkning).

Jens Kirk (V):

Det er ikke, fordi jeg skal forlænge debatten yderligere, men jeg vil gerne spørge den radikale ordfører, om ikke det er korrekt, at de mejeri-

virksomheder, som blev opkøbt af MD, blev opkøbt på demokratisk vis.

Skal jeg forstå den radikale udtalelse med hensyn til rets- og politikredse, at man der vil arbejde for en anden struktur end den, der er lagt op til i Det Radikale Venstre og inden for regeringen?

Og endelig: De Radikales skatteomlægningspapir, hvor man vil lægge skatten om, og hvor befordringsfradragene skal tages væk, og der skal flere grønne afgifter, går jo i stik modsat retning af det, vi ønsker med hensyn til landdistrikterne. Har De Radikale tænkt på det, eller har man helt glemt, at der var nogle, der boede derude, der også skulle transporteres ind til byerne, og at det, når benzinprisen steg, var ekstra omkostningsfuldt?

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Det Radikale Venstre har vist, at hvad angår storcentre i Danmark, er udviklingen ikke uafvendelig. Mennesker, politikere, kan gribe ind og sige: Der er simpelt hen nogle former for centralisering, vi ikke vil finde os i. Vi siger nej.

Det har regeringspartierne og bl.a. også Enhedslisten og SF været med til ved sammen at lave lovgivning om planloven. Den er ikke god nok, absolut ikke, den er fyldt med huller, men den er bedre end ingenting.

På den baggrund skal jeg spørge Det Radikale Venstre, om man kan forestille sig, at vi siger, at nu er det slut med den centralisering, der finder sted inden for fødevarerindustrien?

For eksempel kunne det være, at Det Radikale Venstre havde det synspunkt, at det var uhenigtsmæssigt, at man kun havde ét slagteri. Vil Det Radikale Venstre på linje med den planlov, vi har, der især har betydning for byernes område, være med til at sige, at nu siger vi stop for udbygning af de konventionelle fødevarerindustrier?

(Kort bemærkning).

Vibeke Peschardt (RV):

Til hr. Søren Kolstrup, der her på en fredag eftermiddag spørger et socialliberalt parti, om vi vil lave en lovgivning, der hindrer sammenlægning af flere slagterier, uanset at vi finder det både kedeligt og ulykkeligt, at det er gået sådan: Nej, det vil vi ikke være med til at lovgive om. Så havde hr. Søren Kolstrup i hvert fald hørt det før.

Men når vi er i den gade, vil jeg samtidig også spørge – og det var mit egentlige ærinde med det og er det, hver gang jeg taler om det her – de landboer, der sidder rundt om i de organisationer eller har nogle repræsentanter siddende, hvorfor de ikke går til biddet dér, hvor de virkelig kan, nemlig i deres repræsentantskaber og bestyrelser og andre steder. Jeg forstår det simpelt hen ikke, for det er jo sådan, at landmændene selv er kede af, at det foregår på den her måde, hvor man tvinger dem til at køre deres mælk hele vejen til Fredericia fra, jeg ved ikke hvor.

Så til det første spørgsmål, som jeg fik fra hr. Jens Kirk, og det var så omkring mejerierne. Hr. Jens Kirk siger jo ganske rigtigt, at det er andelsdemokratiet. Jeg må sige, at jeg ikke ved så meget om, hvordan det foregår, men jeg synes altså, der er noget, der er løbet fra de mennesker, der skal udøve det demokrati, hvis de fortsat bliver ved med at se på, at det er på den her måde. Det var ikke tilfældigt, at jeg nævnte det der om den brændte jords politik, som jeg faktisk har fået fortalt af en Venstremand ude på Roskildeegnen.

Og så til Det Radikale Venstres indstilling til rets- og politikredse. Det eneste, jeg sagde, var jo bare, at der var kommet en rapport om det. Jeg siger bare, at der jo er kommet læssevis af rapporter. Vi har ikke forholdt os til den her. Jeg siger bare, at udviklingen jo går i retning af større enheder. Det går også i den retning i kommunerne, det er jeg sikker på. Jeg fik ikke sagt det så præcist før, men jeg tror, at vi har en kommunalreform, inden der er gået 10 år, hvor vi får regioner og vi får større kommuner.

Og til allersidst omkring skatteomlægningen: Der står ikke noget i det radikale skatteforslag til omlægninger om afskaffelse af befodringsfradraget. Jeg skal ikke sige, hvad jeg personlig mener om det, men det er af miljømæssige grunde.

(Kort bemærkning).

Jens Kirk (V):

Jeg vil gerne spørge kort og ønsker et klart svar: Står der ikke i det radikale skatteoplæg, at der skal ekstra grønne afgifter på brændstof?

(Kort bemærkning).

Kristen Touborg (SF):

Det er til den radikale ordførers forsigtige meldinger i forbindelse med den kommende kommunalreform.

Jeg kunne da godt tænke mig, om ordføreren ville løfte sløret lidt for, hvad der er radikal politik på det her. Skal vi have halveret kommune-

antallet, eller hvad har man tænkt sig? Når man snakker regioner, hvad er radikal politik? Hvor mange regioner skal man have? I det hele taget vil jeg meget gerne have nogle mere detaljerede oplysninger om lige det emne.

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Det socialliberale parti Det Radikale Venstre har været med til at gribe ind over for storcentre. På den baggrund skal jeg spørge det socialliberale parti Det Radikale Venstre, om det på et eller andet tidspunkt også kunne tænke sig at gribe ind over for det forhold, at vi nu arbejder os hen imod, at Danmark måske kun får to slagterier. Hvis man ser på de strategiplaner, Danish Crown har, så sejler det altså hen mod et par mastodonter. Og det kunne jo godt være, at Det Radikale Venstre på en eller anden måde havde en aktiv politik i forhold dertil.

Så skal jeg i øvrigt takke den radikale ordfører, fordi hun så klart har fremført problemet omkring den brændte jords taktik. Tak for det.

(Kort bemærkning).

Vibeke Peschardt (RV):

Jeg mener nu, at jeg svarede hr. Søren Kolstrup så klart, som jeg overhovedet kunne. Vi har ikke gjort os tanker om at gribe ind i private virksomheders mulighed for at lægge sig sammen og agere. Det, der er min opgave, og det, som jeg føler som min opgave, er at opfordre landboerne, altså dem, der ejer de her virksomheder, til at finde ud af at gøre noget ved det i demokratiets navn, i stedet for at overlade det hundrede procent, som de jo gør, til de typer, der sammenlægger, for det er jo demokratiske forsamlinger.

Til hr. Kristen Touborg: Nej, jeg vil bestemt ikke løfte sløret for et eventuelt forslag til en radikal omlægning af kommuner og amter. Der er ikke nogen, men der har været lange diskussioner, og vi er begyndt at finde ud af at skifte signaler om det. Det kommer vel på et eller andet tidspunkt, men det er ikke lige i dag.

Og til hr. Jens Kirk omkring skatteoplægget må jeg sige, at det er fuldstændig rigtigt, at der er en forhøjelse af afgiften på benzin på 1 kr. i den omlægning inden for den samlede beskatningsramme i Danmark. Det er altså et provenu-neutralt oplæg, som er blevet rost meget, i hvert fald i aviserne. Vi har ikke spor imod at hæve benzinafgiften med 1 kr., men befodringsfradraget er ikke rørt i det oplæg. Og det var det, jeg ønskede at sige.

(Kort bemærkning).

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Det var jo en skam, at fru Vibeke Peschardt ikke ville løfte sløret for de mange overvejelser, som man gør sig i Det Radikale Venstre. Fremragende repræsentanter for Det Radikale Venstre plejer jo ikke at være så bange for at komme frem med strøtanker og den slags, men det ville fru Vibeke Peschardt altså ikke.

Men jeg forstod, at der er nogle overvejelser i Det Radikale Venstre om en anden opdeling af forvaltningen i Danmark, en eller anden form for forvaltningsreform. Og så vil jeg da blot oplyse fru Vibeke Peschardt om, at her vil Det Radikale Venstre kunne finde fremragende inspiration i et oplæg, som vi netop har gjort færdigt i Det Konservative Folkeparti. Det var blot dette, jeg lige ville gøre opmærksom på.

Søren Kolstrup (EL):

Landkommunerne har haft en rimelig beskæftigelsesfremgang. De har haft en rimelig erhvervsmæssig udvikling. Men det vises også tydeligt i den her redegørelse, som vi diskuterer, at udkantsområderne absolut kunne have haft en langt mere positiv udvikling. På nogle centrale områder sakker de agterud. Man kan så stille spørgsmålet: Hvad kan vi gøre ved det?

Enhedslisten mener, at man står over for to hovedstrategier. På den ene side kan man anvende det, man kunne kalde puljelinjen: Hver gang kapitalismens automatiske selvregulerende mekanismer går i gang, går det hen mod centralisering, centralisering, centralisering. Den udvikling kan man så prøve at dæmme lidt op for ved at have nogle puljer, der støtter en udvikling i den modsatte retning.

Den anden strategi går ud på at slå for nogle strukturreformer, der gør, at man kan skabe en mere holdbar, ligelig udvikling og styrke også udkantsområderne.

For det første kan man i langt højere grad sikre en erhvervsmæssig bedre fordeling. Ifølge vores opfattelse er fødevarerindustrien her af central betydning. Man kan op hjælpe mindre mejerier og slagterier dels ved støtte, statsgaranterede lån, ved lovgivningsmæssigt at give mulighed for noget sådant, dels ved bl.a. at sikre, at den bygningsmasse, der er til rådighed, fuldt ud kan udnyttes af de interesser, der måtte være for at styrke mindre fødevarerindustrienheder.

Under den erhvervsmæssige indsats kommer også, at vi stiller os positive over for, at det offentlige, kommune og offentlige udviklings-

skaber, gør en særlig indsats for at skabe en rimelig baggrund for Ole opfinder-typer og iværksættere og hjælper dem med at komme i gang i landdistrikter. Men for os er det afgørende, at statsstøtten bliver i nogle offentlige rum, på nogle offentlige centre, servicecentre, teknologcentre, hvor alle borgere har adgang, f.eks. til CAD/CAM-maskiner, eller hvad der måtte være tale om.

For det andet er det vigtigt at sikre en god offentlig service. Som det er blevet sagt af andre, er det her centralt, at man kan bevare de små skoler. Forudsætningen for det er imidlertid, at man får en ordentlig aftale mellem stat og kommune. Og ifølge vores opfattelse vil det også være vigtigt, at staten går direkte ind og i højere grad er medfinansierende omkring vores fælles projekt, den danske folkeskole.

Et andet offentligt serviceområde er posten. Vi er meget enige i det, som jeg tror det var Kristeligt Folkepartis ordfører der sagde: Det er vigtigt at bevare landposten, det er vigtigt at bevare det lokale posthus, postkontor, postbutik. Det forudsætter selvfølgelig, at man får et postvæsen drevet direkte af samfundet, og enhver form for yderligere kommercialisering og privatisering af postvæsenet vil Enhedslisten vende sig skarpt imod, og vi vil søge under en kommende valgkamp at få afdækket, hvad det er for mørke, reaktionære kræfter, der yderligere ønsker at foretage en sådan privatisering. Og vi nærer angst for, at der også findes sådanne kræfter, i hvert fald ifølge dagspressen, selv i Socialdemokratiet.

Det tredje punkt, jeg skal nævne, er transportpolitikken. Man kan sige, at der er et sted, hvor der er en vis rimelighed i at have en privat bil, er det sådan set i landdistrikterne. Men det er ikke udtryk for, at der ikke skal være en kollektiv trafik. Det er det ikke af to grunde: For det første fordi der er en lang række borgere, som ikke har en privat bil, og de skal også kunne komme frem, ældre, unge, flygtninge/indvandrere, pensionister osv. Og for det andet fordi det må være rimeligt, at landdistriktet, yderdistriktet kan komme i direkte forbindelse med større bysamfund og centre. Derfor ønsker vi også en udbygning af jernbanevæsenet, herunder genåbning af en lang række landstationer. Det er jo i øvrigt interessant at se, at der på det sidste er blevet dannet borgerforeninger til genåbning af *vor* station. Det er interessante initiativer, som vi prøver at støtte fra Enhedslistens side.

For det fjerde skal jeg nævne, at der jo findes en række foreninger, institutioner, hvorom det sociale liv kan udfolde sig, f.eks. vores lokale vandværk. Men det forudsætter sandelig, at man fastholder en decentral vandforsyning.

Når skiltedebatten er blevet nævnt i dag, skal jeg også ofre den et par små bemærkninger. Jeg synes, man skal være glad for at leve i et civiliseret samfund, hvor vi ikke har en skilteskov, og hvor internationale selskaber ikke hærger også landdistrikterne. Det kan man se i det sydlige Europa, det er et grelt syn. Derfor er vi også meget optaget af, om man kan lave en skilte Lovgivning, så småhåndværk kan få en mulighed for at præsentere sig selv i landdistrikterne. Men det skal efter vores begreber være ud fra en fælles ramme, fælles farvebund, fælles form osv. Og vi ser så i den forbindelse meget gerne, at vi får reduceret antallet af gyselige skiltninger i de større bysamfund.

Til sidst skal jeg sige, at Enhedslisten ser frem til, at vi yderligere kan få styrket disse struktur-reformer. Vi er til strukturreformerne, men vi vil, så længe vi ikke kan få sat gang i dem, også støtte de puljer, der måtte blive oprettet til at skabe et lidt bedre liv i landdistrikterne.

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):
Så er det hr. Ole M. Nielsen som ordfører for forespørgerne.

Ole M. Nielsen (KRF):

Jeg vil gerne takke for en god redegørelse og en god besvarelse fra ministeren og også tak for en god debat til samtlige debattører. Den blev længere, end jeg havde forventet. Nok er vi enige, men vi er alligevel enige ud fra lidt forskellige forudsætninger, og vi har jo også nogle ideologiske holdninger. Men det har været en god debat, og tak også for tilslutningen til forslaget til vedtagelse.

Og så lige nogle enkelte kommentarer, for jeg har ikke været så flittig under de korte bemærkninger.

For det første til det om boliger på landet, som SF's ordfører var lidt efter mig med, og hvor jeg jo indrømmede, jeg ikke havde helt styr på, hvordan reglerne var. Jeg tror, at det er blevet afklaret bl.a. ved den konservative ordførers hjælp. Det er mere kompliceret end som så og altså også mere, end SF's ordfører egentlig vil mene, at det er.

Og så både lidt angreb og lidt forsvar for Venstre, tror jeg nok. Der er blevet snakket om an-

delsbevægelsen, som nedlægger sine arbejdspladser rundtomkring. Til det vil jeg gerne sige, at andelsbevægelsen jo opererer på markedsøkonomiske vilkår, og skal man opretholde konkurrencedygtighed, bliver man altså nødt til at operere inden for det. Det er jo forsvaret for, at man har måttet nedlægge mejerier og slagterier rundtomkring. Jeg må indrømme, at det synes jeg er svært at komme op imod.

Hvis man vil have en andelsbevægelse, som tager sociale hensyn osv. ud over dem, som vi er forpligtede til som arbejdsgivere i det hele taget osv., så har vi et produktionssystem, som ikke kan konkurrere, som ikke fungerer på sigt. Det er jeg helt sikker på, og det må vi ligesom finde os i. Derfor er det jo også, at vi i et samfund, som vi har, med blandingsøkonomi, bliver nødt til at understøtte de udviklinger og de tendenser, som vi gerne ser fremmet. Dem bliver vi nødt til at understøtte på andre måder over det offentlige system.

Men det kunne jo også være – og der kommer så angrebet på Venstre – at man på den måde gik ind for en bevarelse af lukkeloven, noget, som jo ville være stærkt fremmende for udviklingen på landet. Det er helt klart, at det nu ikke bliver en fuldstændig ophævelse af lukkeloven, men ved Venstres hjælp alligevel en mere liberal lukkelov, end en kreds af partier ønskede, og den er helt klart skadelig for udviklingen på landet.

Og så vil jeg gerne lige sige omkring integrationen, som også var oppe i debatten, at i virkeligheden er landdistrikterne jo et af de allerbedste steder at integrere fremmede. Det er der heldigvis mange gode eksempler på.

Man kunne jo sige, at landkommunerne ligefrem kunne skaffe beskæftigelse, tiltrække statslige arbejdspladser ved at oprette integrationscentre, og det kunne have gode chancer for at lykkes, hvis man så også trak på frivillige i Danmark, altså fik de lokale foreninger osv. til at engagere sig i integrationsarbejdet. Det var noget af det allerlykkeligste, der overhovedet kunne ske.

Men blot de her få bemærkninger. Tak for debatten.

(Kort bemærkning).

Jens Kirk (V):

Tak til den kristelige ordførers forklaring med hensyn til andelsbevægelsernes muligheder.

Det, der kalder mig op, er hans lille angreb på lukkeloven. Jeg tror ikke, vi skal diskutere den

så meget mere. Vi bør hellere vente, for jeg tror faktisk, den uddør af sig selv i løbet af få år.

Kendsgerningen er i de landdistrikter, vi bor i, at det jo er åbningstiderne, der er afgørende for, hvordan disse virksomheder drives. Det er bestyreren, der fuldt ud afgør, hvornår disse små forretninger udgår eller dør eller ikke gør det. Utraditionelle åbningstider, andre tider end dem, andre har, det er det, der gør, at de kan overleve. Det skal være utraditionelt. En 8-17-åbningstid gør det ikke. Der skal meget mere til. Der skal initiativ til, der skal være kreativitet hos dem, der skal drive disse, og hos dem, der står for det.

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Kristeligt Folkeparti har haft en meget klar politik, hvad angår udbud af detailhandel. Man vil et varieret udbud, man vil en bevarelse af de små og mellemstore butikker. Og man har klart været indstillet på fra Kristeligt Folkepartis side at gribe ind over for markedskræfterne.

På den baggrund vil jeg spørge Kristeligt Folkeparti, om Kristeligt Folkeparti finder, at det skulle være en uoverstigelig tærskel, når man har det grundsynspunkt omkring de store butikker, de store centre, om man kunne tænke sig, at man vil lave en eller anden form for lovgivning, der hindrer, at Danmark havner i den situation – den ulykkelige situation dyrevelfærdsmæssigt, transportpolitisk, energimæssigt, regionalpolitisk – at vi på det nærmeste kun har et par slagterier tilbage i Danmark.

Vil Kristeligt Folkeparti da lade syv og fire være lige og gå ud til sine medlemmer i Vestjylland og sige: Ja, det er naturens lov, og det kan vi ikke gøre noget ved. Vi kan kun gøre noget ved det, når det drejer sig om at gribe ind over for de store handelskæder, men på det andet område kan vi ikke gøre noget. Eller hvad?

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Jamen bortset fra hensynet til dem, der kommer efter os her i eftermiddag, synes jeg, det er udmærket med en lukkelovsdebat. Så jeg vil lige som ikke beklage, at jeg har vovet mig ud i det.

Hr. Jens Kirk siger, at lukkeloven uddør af sig selv. Ja, hvis vi ikke vil beskytte den, så gør den. Klart. Og det vil vi. Og det vil vi stadig væk kæmpe for.

Hr. Jens Kirk siger, at åbningstider afgør det ikke, eller hvordan er det? Altså helt konkret var det jo sådan i den gamle lukkelov, at butikker op til en vis størrelse havde lov til at holde åbent, altså dagligvarebutikker i landdistrikterne og andre steder.

Så blev loven jo ikke administreret ordentligt, og derfor opstod der discountbutikker f.eks., som solgte langt over den grænse, men det blev ikke administreret; de tillod sig at have åbent.

Jeg kan se det hjemme i mit eget bysamfund, hvor der ligger et par discountbutikker i købstaden Frederikshavns udkant, som har holdt ulovligt åbent, og som indtil den seneste revision af lukkeloven faktisk har taget livet af de butikker i landsbyerne, som ligger i en periferi af 5-8 km uden om Frederikshavn, fjernet deres omsætning fra dem, fordi mange af de mennesker, som skulle handle derude i de bitte små byer, også har ærinde i Frederikshavn, og når de kommer ad landevejen, vil de hellere handle i den store butik, som har åbent lørdag og søndag hele dagen.

Det er helt klart, at det er med til at fjerne omsætningsgrundlaget for de små butikker på landet, og det fik man så faktisk yderligere legaliseret. Nok skal man nu administrere den omsætningsgrænse, men til gengæld blev omsætningsgrænsen forøget med 50 pct., og det var meget negativt for livet i de små butikker.

Og så omkring hr. Kolstrups sammenligning mellem slagterier og butikker. Se, forskellen er, at de dér butikker jo konkurrerer med hinanden indenlandsk, så dem har jeg ikke noget imod at give grænser og sætte begrænsninger på, altså sådan at de opfylder nogle samfundsmæssige forbehold. Om det er den ene eller den anden butiksform, der overlever i Danmark, er jeg såmænd ligeglad med, men jeg vil gerne, at det er sådan, at vi tager hensyn lokalt, altså decentralisering. Og det er det, vi kunne, hvis vi ellers ville, på en ordentlig måde med lukkeloven.

Slagterierne derimod konkurrerer med tyske og spanske og amerikanske og taiwanske slagterier osv. Og hvis vi vil have nogle arbejdspladser og en indtjening dér, så må vi finde os i, at de lever under markedsøkonomiske vilkår. Derfor vil jeg alligevel være med til at stille krav f.eks. til transportafstanden for levende dyr og sådan nogle ting dér. Det vil jeg helt klart. Men altså på forsigtig vis, så vi opretholder vores konkurrenceevne.

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Hvis man nu antog, at det mellemstore og mindre mejeri eller slagteri sagtens kunne konkurrere – det kunne man jo godt tænke sig – og sende sine varer ud i den store verden, f.eks. et økologisk slagteri, det kan Hanegal f.eks., så kunne det jo være, at problemet lå et andet sted, nemlig at stormastodonterne bevidst, kynisk spærrede for, at vi havde en egentlig konkurrence. Og hvis problemet lå dér, så var hr. Ole M. Nielsens indvending jo fjernet.

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Når de mellemstore er forsvundet, så er det, fordi de ikke kunne konkurrere, og det er ikke sikkert, det er markedsmodellen, altså markedsituationen, der er umulig. Det kunne jo være, fordi de ikke var dygtige nok. Den mulighed er også til stede.

Det er helt klart, det kun er derfor, de er forsvundet. Var det gået godt, og kunne det have givet andelshaverne, interessenterne eller ejerne og leverandørerne nogle ordentlige priser, så havde de eksisteret stadig væk. Der er nogle enkelte, der kan, oppe i Thisted f.eks. Det er vel det, vi kalder mellemstore slagterier, selv om de også er ret store. De har været dygtige nok, og de er stædige nok til, at de vil selv. Og de kan gøre det. Og det jo ikke forbudt at oprette flere gange Hanegal, det må man jo gerne have lov til. Hvis der er penge i det, så skal man bare gøre det; det er helt frit.

Men kendsgerningen er nok, at det ikke er så let.

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Hr. Søren Kolstrup for den sidste korte bemærkning i denne omgang.

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Jeg skal blot konstatere, at hr. Ole M. Nielsen vil lade markedskræfterne råde på det her punkt med alle de konsekvenser, det har for dyrevel-færd, transportpolitik, energipolitik. Tak for svaret, må jeg sige til hr. Ole M. Nielsen.

Men jeg konstaterer også, at hr. Ole M. Nielsen på et lille område kom med et lille forsigtigt løft med hensyn til afstand. Der kunne godt have været sådan en eller anden form for regulering, det vil jeg gerne fastholde, og det er arkiveret i min bevidsthed.

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Nej, nu gav jeg måske hr. Søren Kolstrup for meget plads, for sådan er det ikke. Vi vil gerne være med til at stille en række krav, og det gør vi på en række områder. Vi går på andre områder foran, f.eks. med hensyn til EU-forbehold, hvor vi stiller strengere krav til miljøet og til produktionsforholdene, og vi stiller gerne krav til arbejdsmiljø; vi er skam parate til at stille krav på en række områder.

Men vi skal hele tiden afbalancere det med, hvad der svarer til borgernes, vælgernes, forbrugernes vilje, hvad de ønsker at betale for.

For det, som hr. Søren Kolstrup snakker om, koster jo noget, og forbrugerne fravælger det, vælgerne fravælger det. Og det er den balance, det handler om hele tiden: Vi vil gerne være foran og være med til at præge og vise de gode viljer osv. osv., men vi skal bare konstatere, at vi kommer til at betale for det over forbruget eller i mistede arbejdspladser, eksportindtægter osv. Det er den balance, der skal holdes i orden hele tiden.

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Så er det hr. Kristen Touborg som ordfører i anden omgang.

Kristen Touborg (SF):

Ja, jeg er godt klar over, at jeg udsætter mig for risikoen for at blive dømt for unødigt trætte. Jeg skal prøve at gøre det så kort, fordi der ikke er så meget belæg for det, men jeg har en mere princip kommentar, som jeg synes jeg er nødt til at give.

Jeg forstod på ministerens tegnsprog her for lidt siden, at ministeren ikke vil gå på talerstolen og besvare de spørgsmål og de synspunkter, som er fremkommet under debatten. Det synes jeg ikke er helt tilfredsstillende. Jeg synes ikke, det er helt tilfredsstillende, at en debat, vi har, ikke udmøntes i et ministersvar. Og det er så bare et udtryk for min demokratiopfattelse.

Hermed sluttede forhandlingen.

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Jeg gør opmærksom på, at afstemningen om det fremsatte forslag til vedtagelse som nævnt først vil finde sted på tirsdag, den 8. maj.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af beslutningsforslag nr.

B 161:

Forslag til folketingsbeslutning om kasseeftersyn af udlændingelovgivningen.

Af Birthe Rønn Hornbech (V) og Helge Adam Møller (KF) m.fl.

(Fremsat 27/3 2001).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Indenrigsministeren (Karen Jespersen):

Udgangspunktet for beslutningsforslag B 161 er, at Danmark efter forslagsstillernes opfattelse er præget af en ukontrolleret indvandring, og at løsningen på dette problem er at oprette EU-finansierede lejre i nabolandene til de lande, hvor flygtningene kommer fra.

Da der ifølge bemærkningerne til B 161 ikke kan forventes flertal i Folketinget for denne løsning, og da man også forudser, at det kan være en meget langstrakt proces at etablere sådanne lejre, bliver der stillet en række andre forslag.

Regeringen kan ikke støtte B 161 i sin helhed. Hvis ideen med at oprette lejre i nærområder skulle føres ud i livet, skulle en asylansøger, der kom her til landet og søgte beskyttelse, henvises til en sådan lejr. Vi ville imidlertid stadig være forpligtet til at behandle asylsøgningen fra disse asylansøgere. Det vil sige, at Udlændingestyrelsen skulle afholde samtaler med de enkelte ansøgere, og de pågældende ville i mange tilfælde have ret til en klagesagsbehandling i Flygtningenævnet.

Dette ville stille hidtil usete krav til den praktiske tilrettelæggelse af sagsbehandlingen. Her til kommer, som det også fremgår af beslutningsforslaget, at placeringen af flygtninge og asylansøgere i nærområder kun kan lade sig gøre, hvis de lokale myndigheder er indforstået med det.

Samtidig fremgår det af beslutningsforslagets bemærkninger, at de fattige lande i den tredje verden fortsat selv huser langt den største del af verdens flygtninge. Den oplysning kan jeg bekræfte. F.eks. huser Iran og Pakistan tilsammen mellem en fjerdedel og en femtedel af verdens flygtninge. På den måde kan man sige, at der ikke er en tilstrækkelig sammenhæng i forslaget.

For det første synes jeg, det er urimeligt at kræve af de lande, at de påtager sig at huse flere

flygtninge og asylansøgere. For det andet er det svært at forestille sig, at disse lande frivilligt skulle påtage sig at huse flere. Det viser erfaringerne da også.

Der henvises i bemærkningerne til, at forslaget er en udmøntning af de synspunkter, Danmarks daværende udenrigsminister Uffe Ellemann-Jensen fremførte på De Forenede Nationers 41. generalforsamling i 1986. Det blev dengang bl.a. foreslået, at der skulle oprettes en række FN-flygtningelejre rundt omkring i verden, herunder i de vigtigste flygtningeproducerende landes nabolande.

Initiativet endte resultatløst, fordi ingen lande var parate til at tilbyde sig som værtslande for FN-flygtningelejre. Bl.a. nabolandene til de vigtigste flygtningeproducerende lande afviste således, at der kunne pålægges dem en særlig rolle eller særlig forpligtelse med hensyn til at bære sådanne byrder ud over, hvad mange af dem allerede havde påtaget sig.

Situationen har ikke ændret sig siden da. Jeg behøver bare at minde om de seneste dages meldinger om, at Iran og Pakistan har lukket deres grænser for flygtninge fra Afghanistan.

På den måde kan man sige, at forslagsstillerne har ret i, at regeringen ikke kan støtte forslaget.

Regeringen kan heller ikke støtte de øvrige forslag i beslutningsforslaget, der for en stor dels vedkommende er forslag, Folketinget tidligere har behandlet, f.eks. forslaget om, at flygtninge skal have midlertidig opholdstilladelse de første 7 år, forslaget om, at Dansk Flygtningehjælp skal ud af flygtningesagerne, forslaget om afsløring af fupasylansøgere og forslaget om en særlig indsats mod kriminelle udlændinge.

Jeg synes dog, at der også er grund til at fremhæve, at udviklingen har overhalet nogle af forslagene i beslutningsforslag nr. B 161. Som eksempel kan nævnes forslagens pkt. 7, hvor det bl.a. foreslås at forbedre mulighederne for at sammenligne asylansøgers fingeraftryk med fingeraftryk optaget efter retsplejelovens bestemmelser. Sådant en ordning er allerede gennemført.

Det foreslås også under pkt. 7, at asylansøgere, der modvirker sagsbehandlingen og f.eks. ikke møder op til afhøring, frihedsberøves med henblik på udsendelse. Regeringen har den 20. marts i år fremsat lovforslag nr. L 191, der bl.a. indeholder en bestemmelse om, at asylansøgere, der lægger væsentlige hindringer i vejen ved sagsoplysningen, kan frihedsberøves, indtil asylansøgeren har medvirket til sagens oplys-